

3 VISUELE KENNISMAKING

In dit hoofdstuk worden enkele typerende ontwikkelingen in de jaarrekening van Nederlandse ondernemingen van het midden van de negentiende tot het midden van de twintigste eeuw geïllustreerd. Gekozen zijn de jaarrekeningen van enkele grotere industriële ondernemingen en een enkele spoorwegonderneming, omdat hierin deze ontwikkelingen het duidelijkst tot uitdrukking komen. Met grotere of kleinere vertraging werden veel veranderingen in de verslaggeving van deze grote ondernemingen ook gevolgd door ondernemingen in het midden- en kleinbedrijf.

Biliton 1860

Een eerste voorbeeld is de balans van Biliton ultimo 1860 (zie afbeelding 1). Duidelijk is te zien dat in de beleving van de opstellers deze gepubliceerde balans nog zeer dicht bij de interne boekhouding ligt: bij elke post in de balans is het bladnummer (folio) vermeld van het grootboek waar de betrokken rekening is opgenomen. Hoewel zoiets in een werkdocument nuttig kan zijn, zijn deze nummers zonder betekenis voor externe lezers van de jaarrekening. Het vermelden van alle posten tot en met de halve centen is ook indicatief voor het vooralsnog ontbreken van een duidelijk beleefd verschil tussen boekhouding en externe verslaggeving. De balans is ondertekend door directie, commissarissen en commissie uit (waarschijnlijk) de aandeelhouders met de statutaire taak om de jaarrekening te onderzoeken en goed te keuren. Voor controle door een externe accountant was het in elk geval in Nederland nog te vroeg.

Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij 1855

Een deel van deze kenmerken zien we terug in de balans van de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij uit de jaarrekening over 1855 (zie afbeelding 2a, 2b en 2c). Opvallend is de onevenwichtigheid waarmee soms hele kleine posten (een vordering van f58,98) apart worden vermeld, terwijl 'de ijzeren spoorweg' in één enkele post van ruim f 10 mln is opgenomen. Zeker opmerkelijk bij deze jaarrekening is de zeer gedetailleerde toelichting op ontvangsten en uitgaven (zie afbeelding 2b en 2c). Voor spoorwegen was dit niet ongebruikelijk, maar voor de meeste andere ondernemingen was een dergelijke mate van specificatie tot ver in de twintigste eeuw ondenkbaar. Ondanks alle detaillering blijven sommige aspecten, met name de verwerking van investeringen in vaste activa, nog wat onduidelijk. Zo wordt bijvoorbeeld de status van het 'locomotievenfonds' op de balans niet toegelicht.

Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij 1880

Een vergelijking van de jaarrekeningen van de Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij uit verschillende jaren levert een aantal inzichten op in de ontwikkeling van de verslaggeving. Afbeelding 3a toont de jaarrekening over 1880. Ook hier zien we, met name in de balans, nog een sterk aanleunen tegen de vormentaal van de dubbele boekhouding. Het gebruik van de woorden 'aan' en 'per' bij elke post herinnert er aan dat de balans en winst-en-verliesrekening van origine werden opgesteld door het overboeken van de debet- en creditsaldi van de andere rekeningen van het grootboek. Het markeren van ongebruikte ruimte in kolommen met diagonalen heeft een zekere functie in een handgeschreven administratie (voorkomen van aanvullingen achteraf in een reeds afgesloten rekening), maar is natuurlijk niet functioneel in een gedrukte balans.

Ondanks de grote mate van detaillering wordt de balans een 'verkorte' balans genoemd. Dit wil zeggen dat in de eigenlijke administratie een aantal posten waarschijnlijk nader is uitgewerkt of gesplitst in afzonderlijke rekeningen. Een curiosum is dat onder de debiteuren ook de namen voorkomen van Lodewijk Pincoffs en zijn compagnon Kerdijk, de hoofdpersonen in het grote boekhoudschandaal rond de Afrikaansche Handels-Vereeniging. Hoewel we daarmee weer worden herinnerd aan de historische context van deze balans, heeft dit verder natuurlijk weinig te zeggen over de opstelling van de jaarrekening van de NI Gas-Maatschappij, behalve dat men kennelijk nog niet zover was om de vorderingen als oninbaar af te boeken.

Duidelijker dan bij de HIJSM zien we dat de winst-en-verliesrekening ook echt in de vorm van een rekening met debet- en creditzijde wordt gepresenteerd. Deze rekening is nog echt een vergaarbak van alerhande posten die niet is gestructureerd om inzicht te geven in de bedrijfsactiviteiten. Er wordt ook niet duidelijk een netto-winst getoond: de dividenduitkering aan aandeelhouders is opgenomen tussen de andere debetposten. Het saldo van de winst-en-verliesrekening is dan ook niet te interpreteren als een prestatie maatstaf. Het is zelfs niet echt te interpreteren als de onverdeelde winst van het afgelopen boekjaar, omdat er ook het (negatieve) saldo over 1879 in is verwerkt.

Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij 1919

Afbeelding 3b laat zien dat een kleine dertig jaar later, in 1919, er nog niet zo veel veranderd was in de balans van de NI Gas-maatschappij. Hoewel de balans in formele zin nog steeds 'verkort' is, wordt dat niet meer met zoveel woorden gezegd. De hoeveelheid details is eerder toedan afgenomen, maar dit is vooral een kwestie van de toename van het aantal vestigingen in Indië en Suriname waarvan de belangrijkste activa afzonderlijk worden getoond.

Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij 1921

In 1921 vindt echter een flinke vereenvoudiging plaats van de balans (zie afbeelding 3c). Naar de reden hiervoor kunnen we bij gebrek aan nadere gegevens slechts raden, maar het is elk geval verenigbaar met twee afzonderlijke tendensen die in die periode zichtbaar zijn. De eerste is het toenemende besef dat een gepubliceerde jaarrekening een ander doel dient dan de interne administratie, en dat het juist bevorderlijk voor het inzicht kan zijn om allerlei posten van ondergeschikt belang samen te voegen. De tweede tendens is juist om de transparantie in de jaarrekening geleidelijk terug te brengen, vanuit de gedachte dat het niet in het belang van de onderneming is om teveel informatie met een vertrouwelijk karakter prijs te geven. Aangezien men moeilijk kan volhouden dat inzicht in de winstgevendheid en de financiële positie van de verschillende vestigingen niet interessant is voor beleggers, zal in dit geval het tweede motief waarschijnlijk doorslaggevend zijn geweest.

Lever's Zeep Maatschappij 1925

De tendens om zeer weinig informatie prijs te geven in de gepubliceerde jaarrekening wordt duidelijk geïllustreerd door de jaarrekening van Lever's Zeep Maatschappij uit 1925 (zie afbeelding 4). De afbeelding bevat de volledige tekst van het jaarverslag, dus jaarrekening en verslag van de directie. Het grootste deel van de activa bestaat uit 'beleggingen in aanverwante maatschappijen', zodat ook de winst-en-verliesrekening hoofdzakelijk bestaat uit 'bedrijfswinsten en dividenden van beleggingen'. Enig inzicht in wat er feitelijk in de onderneming gebeurt wordt hiermee niet geboden. Het directieverslag met de laconieke opmerking: 'Onze fabriek had volop werk en de behaalde omzetten gaven alle reden tot tevredenheid' is typerend voor veel ondernemingen uit deze periode.

Tot op zekere hoogte is wel verklaarbaar dat deze vennootschap, onderdeel van het Lever-concern, niet al te veel informatie openbaar wilde maken. Maar men kan de verslaggeving van deze onderneming toch niet afdoen als een interne aangelegenheid binnen het concern, gezien de grote uitstaande obligatieleningen.

Bij deze jaarrekening zien we ook een verklaring van een externe accountant verschijnen, iets wat in de jaren twintig nog bepaald niet algemeen gebruikelijk was. Het is mogelijk dat in dit geval de Engelse moedermaatschappij deze controle heeft voorgeschreven. Voor de moeder had deze controle wel betekenis, maar waarschijnlijk niet voor de obligatiehouders, gezien het feit dat de verklaring een voorbehoud bevat voor de belangrijkste balanspost, de belangen in andere ondernemingen.

Van Berkel's Patent 1925/1926

Een vroege poging om iets te doen aan het probleem dat bij toenemende complexiteit van groepsverhoudingen de informatieve waarde van de jaarrekening sterk afneemt zien we in de jaarrekening van Van Berkel's Patent over het boekjaar 1925/1926 (zie afbeelding 5a en 5b). Bij de 'vennootschappelijke' balans is een 'gecombineerd overzicht der belangen bij dochtermaatschappijen' gevoegd, in feite een geconsolideerde balans van de dochters alleen, dus zonder de moedermaatschappij. Hiermee wordt belangrijk inzicht gegeven in de opbouw van de balanspost 'deelnemingen in dochtermaatschappijen en aanverwante ondernemingen'. Na de vrij algemene teruggang in de betekenis van de jaarrekening in de eerste decennia van de twintigste eeuw is dit een belangrijke eerste stap terug. Daarmee is niet gezegd dat Van Berkel nu opeens zeer transparant is. De balans laat ook zien dat belangrijke activa tegen $f_{1,-}$ zijn gewaardeerd, zodat waarschijnlijk sprake is van aanzienlijke stille reserves. De gecombineerde balans lijkt wat dat betreft reëler gewaardeerd, maar ook daar zien we nog enigszins onduidelijke 'speciale reserves' en 'diverse rekeningen'. Inzicht in de opbouw van het resultaat ontbreekt nog nagenoeg volledig, zowel voor de dochters als de moeder.

Philips 1950

In de verdere ontwikkeling van de verslaggeving na de Tweede Wereldoorlog werd vooral de toon gezet door enkele internationale ondernemingen met beursnoteringen in de Verenigde Staten, zoals Shell en Philips. In hun jaarrekeningen werd voor het eerst duidelijk de invloed zichtbaar van de Amerikaanse stijl van investor relations.

De jaarrekening van Philips over 1950 (zie afbeelding 6a en 6b) laat een overgangssituatie zien. De jaarrekening is niet geconsolideerd, en de toelichting op de jaarrekening beperkt zich tot een 'toelichting op de activa', geheel conform de vereisten van het Wetboek van Koophandel. Aan de andere kant zien we dat er duidelijk naar gestreefd is om de posten op de balans op een zinvolle manier te groeperen. Activa worden in oplopende liquiditeitsvolgorde getoond en eigen en vreemd vermogen worden duidelijk onderscheiden. Ook wordt nu gewerkt met afgeronde cijfers in de zin dat de centen niet meer worden getoond. Een andere voor lezers van de jaarrekening belangrijke toevoeging is de kolom met vergelijkende cijfers over het vorige boekjaar. Het zijn op zich genomen geen bijzonder ingrijpende wijzigingen, maar ze helpen wel om de jaarrekening een ander gezicht te geven: minder een formeel verantwoordingsdocument, en meer een informatief document voor de aandeelhouder als belegger.

Enigszins verstopt in de toelichting vinden we de mededeling dat de afschrijving op belangrijke materiële vaste activa gebaseerd is op de ver-

vangingswaarde. Dit is een belangrijke breuk met een lange boekhoudkundige traditie, waarin afschrijvingen vooral werden gezien als aan perioden toegerekende historische kosten. Langzamerhand zien we daarom ook dat de toelichting op de jaarrekening belangrijker wordt, inclusief de informatie over de toegepaste waarderings- en resultaatbepalingsgrondslagen.

Philips 1956

In de jaarrekening over 1956 (afbeelding 6c, 6d en 6e) zien we een aantal belangrijke vernieuwingen. Het meest opvallend is de toevoeging van zowel een geconsolideerde balans als een geconsolideerde winst-en-verliesrekening. Vooral de laatste is van belang omdat hiermee een stap is gezet naar een volwaardig 'resultatenoverzicht'. In plaats van een winst-en-verliesrekening in T-vorm, die geopend wordt met het saldo van de bedrijfsrekening, zien we hier een opstelling die begint met de omzet, waarvan achtereenvolgens de logisch gegroepede kostenposten worden afgetrokken. Voor veel andere ondernemingen zou het nog wel tien tot twintig jaar duren voordat zij zoveel openheid durfden te tonen over de resultaten van de bedrijfsactiviteiten.

De toelichting op de geconsolideerde jaarrekening bevat ook een aantal interessante vernieuwingen. Het blijkt dat de toepassing van de vervangingswaarde een stap verder is gegaan, en dat nu ook de activa op de balans (en niet alleen de afschrijvingen) op deze basis worden bepaald. Voor een aantal posten uit de balans worden mutatieoverzichten gegeven waarbij de ontwikkeling in het boekjaar nader wordt geanalyseerd. En passant laten de getoonde pagina's ook iets zien over de in die tijd verder veranderende lay-out van het jaarverslag, waarin foto's een steeds belangrijker rol gingen spelen.

De 'Koninklijke', de Nederlandse houdstermaatschappij van de Koninklijke/Shell groep 1950

Een vergelijkbare ontwikkeling met eigen accenten zien we in de jaarrekeningen van de 'Koninklijke', de Nederlandse houdstermaatschappij van de Koninklijke/Shell groep. Niet alleen oogt de jaarrekening van de Koninklijke in 1950 (zie afbeelding 7a en 7b) nog erg traditioneel, de informatieve waarde is uiterst beperkt doordat in feite alle relevante informatie verborgen is in de post 'deelnemingen'. De toelichting verschaft hierover ook nauwelijks betekenisvolle informatie ('de waardering van onze deelneming in diverse Groepsmaatschappijen is geschied tegen kostprijs of lager').

De ‘Koninklijke’, de Nederlandse houdstermaatschappij van de Koninklijke/Shell groep 1957

Een paar jaar later, in 1957, zien we een grote verandering (zie afbeelding 7c, 7d, 7e en 7f). Een geconsolideerde balans en resultatenrekening van de groepsmaatschappijen van de Koninklijke/Shell groep zijn toegevoegd. In de balans is geprobeerd los te komen van de traditionele T-opstelling en zo een beter inzicht te geven in de financiering van de netto-activa. Ook Shell neemt net als Philips de stap om het omzetcijfer bekend te maken, zij het dat de analyse van de kosten wat beknopter is. Shell gaat echter aanmerkelijk verder in het verstrekken van een toelichting op de posten, inclusief enige informatie over de geografische spreiding van activa en resultaat.

In de accountantsverklaring zien we ten slotte nog meer Amerikaanse invloeden. In plaats van de gebruikelijke simpele ondertekening (al dan niet voorzien van het korte ‘gecontroleerd en accoord bevonden’) treffen we nu een uitgebreide verklaring aan waarin de rol van de accountant en de betekenis van de controle nader worden toegelicht. De frase ‘geeft ... een getrouw beeld’ die, zoals besproken in hoofdstuk 2, later terug zou komen als een van de kernbepalingen van de Wet op de Jaarrekening van 1970, wordt in Nederland voor het eerst gebruikt in de accountantsverklaring bij de jaarrekening van Koninklijke/Shell. Deze formulering duidt op een verdere verzelfstandiging van de jaarrekening ten opzichte van de boekhouding. Het gaat de accountant niet alleen meer om de vraag of de jaarrekening correct aan de administratie is ontleend en of individuele transacties juist zijn verantwoord. Het gaat nu ook om de vraag of de jaarrekening, beschouwd als zelfstandig document, geschikt is om partijen buiten de onderneming adequaat te informeren.

BALANS ultimo December 1860.

ACTIEF.				PASSIEF.			
Folio 2.	Concessie	f 4,000,000	00	Folio 1.	Kapitaal.	f 5,000,000	00
" 3.	Deelhebbers, voor nog te fourneren.	" 900,000	00	" 6.	A. VAN HOBOKEN & ZONEN	" 294,407	04
" 4.	P. J. LANDRY	" 91,860	93	" 16.	Crediteuren.	" 13,527	12
" 7.	Gebouwen	" 23,423	00	" 17.	Winst over 1860.	" 178,616	31½
" 8.	Vaartuigen	" 22,236	31				
" 9.	Materieel	" 7,124	11				
" 10.	Levensmiddelen.	" 25,577	48½				
" 11.	Kassa.	" 53,325	70				
" 12.	Mijnschulden	" 63,338	70				
" 15.	Debiteuren	" 43,089	40				
" 14.	Tin	" 256,469	84				
		f 5,486,450	47½			f 5,486,450	47½

Deze Balans opgenomen, onderzocht en goedgekeurd door de Commissie, bedoeld bij art. 31 der Statuten.

(get.) H. VAN ZUYLEN VAN NIEVELT.
" W. G. HOVY.
" J. H. VAN WICKEVOORT CROMMELIN.

's Gravenhage, Junij 1862.

De Directeuren,
(get.) HOPE LOUDON.
" P. J. LANDRY.

De Commissarissen,

(get.) JOOST VAN VOLLENHOVEN.
" STEENGRACHT D' OOSTERLAND.
" E. A. BERCKMANS DE WEERT.

Boven: 1,
Bilton, 1860

Onder: 2a,
HIJSM, 1855

B A L A N C E

VAN DE

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ,

OP DEN 31 DECEMBER 1855.

Debiteuren.

Crediteuren.

De IJzeren Spoorweg	10,726,542.121	Kapitaal	6,500,000.00
Werken tot voltooiing van den Spoorweg	96,787.941	De Geldleening groot f 2,500,000	2,374,000.00
Onuitgegevene Aandeelen in de Schuld, groot f 400,000	10,600.000	Idem " = 1,500,000	1,423,000.00
Wed. Wm. Borski, per Saldo van Rekening, uit te betalen aan de houders van onbetaalde bewijzen van Uitdeeling over 1847, 1848 en 1849	362.00	De Schuld " = 400,000	400,000.00
De Kas	89,832.251	Uitdeeling over diverse Jaren, voor onbetaalde bewijzen van Uitdeeling	1,203.95
De Associatie Cassa	5,371.99	Restitutie-Rekening, voor restitutie van bijgepaste gelden over 1840, 1842 en 1843, welke nog aan diversen competoort	277.90
Beleeningen en Prolongatiën	124,000.00	Uitdeeling, (voor onbetaald gebleven) over 1847 per saldo	f 200.00
Diverse Debiteuren voor vervoer over den Spoorweg van Conducteurs en Dépêches van de Koninklijke Postrij	4,573.00	" 1848 "	00.00
De Rijkse Telegraaf voor onderhoud volgens contract	972.711	" 1849 "	72.00
De Nederlandsche Telegraafmaatschappij voor ideën	53.93	Diverse Crediteuren, voor uitgelotene Aandeelen in de Geldleening groot f 2,500,000	1,000.00
E. Wertheman	1,416.666	Idem idem in de Geldleening groot = 1,500,000	1,000.00
Assurantie-Premie voor Brand, over volgende jaren	5,064.15	Idem voor Resten van de Geldleening groot f 2,500,000	25,006.871
Magazijn-Rekening voor het aanwezig in het Magazijn	57,174.031	Idem voor idem van de Geldleening groot = 1,500,000	31,391.35
Diverse Voorwerpen van Materieel, in voorraad aanwezig	115,210.26	Idem voor idem van de Schuld groot f 400,000	13,632.75
Machineriën en Gereedschappen, getaxaceerd tot een bedrag van	55,000.59	Locomotieven-Rekening	10,000.00
Reals-Rekening, voor het aanwezig	5,661.69	Uitgelotene Aandeelen in de Geldleeningen	203,000.00
Hout-Rekening, idem	5,726.501	Winst- en Verlies-Rekening, voor het Saldo van Winst over 1855	276,415.90
Brandstoffen-Rekening, idem	1,656.241		
Spoorvernieuwing der eerste Sectie	31,187.121		
	f 11,260,289.721		f 11,260,289.721

Deze Balance is op holten, in de Vergadering van den Raad van Administratie der Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij, onderzocht, goedgekeurd en voorloopig gearresteerd.

AMSTERDAM, den 18 Februarij 1856.

F. MELVIL, Commissaris-Prezident.

J. BORSKI, Commissaris-Secretaris.

HOLLANDSCHE IJZEREN SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

EXPLOITATIE-REKENING OVER HET DIENSTJAAR 1855.

ONTVANGSTEN

Reizigers	}	Voor het vervoer van 140,398 Reizigers, 1 ^e Klasse.....	f 241,527.70.	
		" " 178,188 idem 2 ^e "	204,756.45.	
		" " 715,246 idem 3 ^e "	470,464.85.	
		" " 14,851 Militairen.....	6,219.50.	
		Verantwoord door de Conducteurs.....	2,227.60.	
		Diversen, voor extra treinen en afgekeurde compartimenten	1,533.35.	
				f 926,762.75.
Goederen	}	Voor het vervoer van 2,250,599 @ Bagadje der Reizigers..	22,341.55.	
		" " 5,114,226 @ Bostgoederen.....	141,179.13.	
		" " 10,467,506 @ Koopmansgoederen.....	39,791.72.	
				203,322.70.
Rijtuigen, Vee enz.		Voor het vervoer van Rijtuigen, Paarden, Randeren en klein Vee.....	21,247.30.	
Brievenpost		12 maanden vervoer van de Beambten der Posten.....	18,435.00.	
				f 1,169,767.75.
Elect.M.Telegraaf		Overgebrachte dépêches.....		5,422.25½
		Bemaling der Polders Cool, Schoonderloo en Beukeldijk.....	1,474.65.	
Diversen	}	Erpachten en Recognitiën (waarbij achterstalligen over 1852/1854).....	1,097.45.	
		Verpachtingen van Gragewas en Vischwater.....	1,012.50.	
		Heur van Woningcn.....	4,020.30.	
		Heur van Buffetten in de Wachtkamers.....	975.00.	
				8,588.90.
Interest-Rekening.		Renten van Deleeningen.....		648.16.
				f 1,184,427.00½.
		Batig Saldo van de Exploitatie-Rekening over het dienstjaar 1854.....		116.50½.
				f 1,184,543.37.

UITGAVEN.

ONDERHOUD VAN DEN WEG.				
Ann	gewoon onderhoud van den weg met al het daarbij behoorend personeel van arbeiders, beveens van de Kunstwerken, Bruggen, Gebouwen, Halten, Arbeidswoningcn, Rasteringen enz., mitsgaders van de Einzepleinen der zeven Stations en van de Werkplaats, de vermaatsingen van diversen aard, het verwerken en leggen van het Roosterhout enz., alles volgens het bestek van aanmessing.....		f 109,000.00.	
	» Hout tot vernieuwing van het Roosterwerk.....		55,754.82½.	
	» Rails en Schroeven, Eindverbindingen enz.....		4,898.84½.	
	» Traktementen van de Opgieters en Onderopgieters der vier Sectiën van den Spoorweg.....		7,855.10½.	
				f 177,503.33½.
ONDERHOUD DER STATIONS EN WERKPLAATS.				
Ann	gewoon onderhoud der Baltoepleinen van de zeven Stations, mitsgaders van de Werkplaats met de daartoe behoorende toegangen, volgens bestek van aanmessing.....		f 4,200.00.	
	» verbetering van het Deltsterrein te Amsterdam en uitbreiding der Destrating en Rasterwerken aldaar.....		750.00.	
	» gewoon onderhoud der Gebouwen, volgens tarief van aanmessing.....		20,024.55.	
	» vergrooting van het Locomotievgebouw te Amsterdam.....		894.14.	
	» vernieuwing en reparatie van Gaststellen en Aansublement.....		1,631.23.	
	» kleine Leverantiën en Verschotten.....		1,546.90½.	
				29,076.71½.
ONDERHOUD DER LOCOMOTIEVEN.				
Ann	Daggelden van Werklieden aan de Werkplaats.....		f 28,123.99.	
	» Magazijngoederen voor deze dienst.....		25,406.13½.	
	» Reserve en Wisselstukken.....		6,858.00.	
	» Houtmaterialen.....		1,796.63.	
	» Verwmaterialen.....		1,653.11.	
	» Steenkolen tot verwerking en voor de vaste Stoommachines.....		5,812.70.	
	» Idem voor den Gloeieven en fijne Coke voor de Kopersijterij.....		971.49.	
	» Olie en Vet, beveens Patentolie voor verlichting.....		1,201.32.	
				f 71,328.46½.
ONDERHOUD DER RIJTUIGEN.				
Ann	Daggelden van Werklieden aan de Werkplaats.....		f 23,195.52½.	
	» Magazijngoederen voor deze dienst.....		5,389.43.	
	» Reserve en Wisselstukken.....		8,596.77.	
	» Houtmaterialen.....		1,756.28½.	
	» Verwmaterialen.....		1,527.92½.	
	» Zadelmakersmaterialen.....		4,172.95½.	
	» Steenkolen tot verwerking.....		1,567.07.	
	» Olie en Vet, beveens Patentolie voor verlichting.....		498.13.	
				f 46,604.00.
	» het veranderen van drie Goederenwagens, bij aanmessing.....		969.37½.	
				47,573.43½.
	» Traktementen van Ambtenaren en Werkmeesters van de Werkplaats, mitsgaders van de Bureaux.....		f 4,400.00.	
	» Verlichting en Verwarming van de Bureaux.....		189.55.	
				4,589.55.
				153,491.75.
		Transportorens.....	f 350,076.50.	

UITGAVEN.

Transport.....f 330,076.80.

BEWEGING.

Aan Daggelden van Machinisten en Stokers	f 20,203.78.
" Gratificatiën voor het juist aankomen en besparing van brandstoffen	3,381.06½.
" Coke voor de Locomotieven	60,939.35.
" Olie, Vet en Wagensmeer	9,236.29.
" Versch Water voor de Locomotieven te Amsterdam	1,806.54.
	f 105,616.92½.
" Traktementen van de Stations-Chefs, Opgigters der Stations-terreinen en Opgigters over het Vervoer	12,315.77½.
" Idem van de Conducteurs	7,439.02.
" Idem van de Commissies van de Plintabureaux op de zeven Stations	6,655.80.
" Belooning aan de Wachters op de Halten voor het uitgeven van Plintabriefjes	1,897.22.
" Daggelden van Bruggwachters en Brugwachters	7,374.89.
" Idem " Barrières-terens Schuwachters	18,900.08½.
" Idem " Essaiques-wachters	5,745.43.
" Idem " Arbeiders op de zeven Stations	30,566.25.
" Premien voor het op tijd vertrekken der treinen	915.81.
" Gasverlichting van zes Stations met buitenpleinen en wegen	5,428.48½.
" Achterstallige-Rekening van de stad 's Hage voor ½ aandeel in de verlichting van den weg over de jaren 1850/1854, volgens Contract met het Gemeente-Bestuur aldaar	825.00.
" Patentolie voor verlichting van een Station en de Waschkamers op negen Haltes, Schakelstans, de Nijluisen, enz.	4,654.32.
" Verwarming van de Stations, van de Waschkamers op de Halten en Meervouren	5,305.42.
" Kleding van Geïmplojeerden	4,373.75½.
" Magazijn-goederen voor deze dienst	8,595.71.
" Diverse leverantiën en verschotten	685.58½.
	f 225,066.38.

GOEDERENKANTOREN AAN DE STATIONS EN BESTELKANTOREN IN DE STEDEN.

Aan Traktementen van Commissies aan de zoren Goederenkantoren van de Stations	f 5,450.00.
" Idem " Idem aan vier Bestelkantoren	5,450.00.
" Daggelden van de Arbeiders aan de Goederen- en Bestelkantoren, Koelkiers, Bestelbiers, enz.	11,266.34½.
" Huur van Lokalen in de steden Amsterdam, Leiden, 's Hage en Rotterdam	1,850.00.
" Gasverlichting en Verwarming derselven	1,053.36.
" Huur van Paarden en Stallingen	15,735.18½.
" Reparatiën van Bestelwagens, Karren, enz.	5,622.69.
" Poort- en Tolgelden	299.02.
" Magazijn-goederen voor deze dienst	855.56½.
" Reparatiën aan Postzakken, Kisten, enz.	132.84.
" Gratificatie bij buitengewoon Goederen-Vervoer	1,700.00.
	f 44,445.00½.
" Bijgemaakt een nieuwe Bestelwagen	319.00.
	f 44,764.00½.
	Total Beweging..... f 273,430.38½.

ELECTRO-MAGNETISCHE TELEGRAAF.

Aan Traktementen van den Opgigter en de Telegrafisten voor acht bureaux	f 3,420.68.
" Materialen en andere onderhoudskosten	1,134.82.
	f 4,555.45.

STOOMMACHINE TE ROTTERDAM,

TER BEWALING DER POLDER COOL, SCHOONDERLOO EN BEUKELSEIJK.

Aan Dagmaag van den Stoker	f 273.00.
" Brandstoffen	1,922.31½.
" Olie en Vet, Reparatie, enz.	542.11.
	f 2,737.46.

ALGEMEENE DIENST.

Aan Traktementen van de Ambtenaren der Algemeene Directie en Contrôle	f 9,105.97.
" Idem van de Geïmplojeerden aan het Hoofdkantoor en aan het Bureau van den Ingenieur	9,939.82.
	f 19,045.69.
" Achterstallige-Rekening van buitengewone verblijfskosten van den Assistent-Ingenieur in 1853/54	832.00.
" Huur voor het Lokal tot het Hoofdkantoor, Vuur, Licht, enz.	2,549.10.
" Drukwerken en Advertentiën	7,385.50.
" Kantoor- en Teekenebehoeften	2,284.04.
" Belastingen, Personeel-, Grood-, Nolen- en Polderlasten en op de wilsdeeling van het Dividend	15,281.29.
" Erfpachten en Recognitiën	2,288.71½.
" Premien van Assurantie en Kasierspovisie	4,505.31.
" Schadevergoedingen	1,260.84.
" Praktijnskosten	1,221.00.
" Diversen	1,307.94.
	f 58,205.62½.
	Total der Exploitatie-Kosten..... f 659,005.72.

BUITENGEWONE UITGAVEN.

Aan Spoorvernieuwing der 1 ^e Sectie, aandeel over 1855	f 89,000.00.
" Achterstallige-Rekening van de stad 's Gravenhage voor ½ aandeel in de aanlegkosten der Gasverlichting van dea weg van het Station naar de Bogt van Guinea, volgens contract met het Gemeentebestuur aldaar	340.00.
	f 89,340.00.
	f 698,345.72.

AFLOSSINGEN EN RENTEN DER GELDLEENINGEN.

Aan Uitgelotene Aandeelen in de Geldleeningen, volgens Art. 4 van het Bericht en de Voorwaarden voor derselven, 21 Stuks	f 21,000.00.
" Renten al 4½ pCt. van de Geldleening f 2,500,000	107,073.75.
" Idem idem " " " " f 1,500,000	64,185.00.
" Idem van het uitgegeven gedeelte der schuld groot f 400,000	17,523.00.
	f 309,781.75.
" Batig Saldo over het dienstjaar 1855	276,415.90.
	f 1,184,543.57.

Winst- en Verlies-Rekening, 31 December 1880.

Debet.		Credit.
Aan Saldo 1879	f 46727,17	
• Diverse verschillen in 1880	• 252,35½	
• Aankoop Concessie voor afschrijving	• 20000,—	
• Oprichtingskosten " "	• 6000,—	
• Interest en Provisie:		
Rente Obligatie-Leening f 54350,—		
Af: Gekweekte rente van gelden		
à deposito enz. f 1849,37		
	• 49500,63	
• Onkosten-Rekening:		
IH. Commissarissen volgens art. 26		
der Statuten f 3000,—		
Diverse buitengewone Uitgaven, waar-		
onder ook schadevergoeding aan		
Geëmplojeerden uit Indië wegens		
ziekte geretourneerd f 6417,34		
Salarissen en gewone kantoorkosten • 13455,64½		
	• 22872,98½	
Aan Reserve-Fonds	• 5000,—	
• Dividend 5 0/0 over f 1,750,000.	• 87500,—	
• Saldo:		
Patent Belasting 2 0/0 en 28 procent. f 2240,—		
Saldo f 89,98		
	• 2329,98	
	f 240183,12	
	1881	
	Jan. 1	
		Per Avans Effecten-Rekening 50 Aandeelen
		(A. L. P.) gebracht van 80 op 100 0/0 f 2500,—
		• Winst <i>Batavia</i> f 238566,85
		Afschrijvingen:
		Toestellen f 1000,—
		Geg. ijzeren pijpen en
		lantaarnpalen f 350,—
		Onderhoud f 360,—
		Gasmeters f 1600,—
		Gereedschappen f 400,—
		Gaakroonen en Glaswerk • 1000,—
		Huurlampen f 800,—
		Toestellen in huur f 4000,—
		Fabriek en Aanleg. f 10000,—
		• 19510,—
		• 219056,85
		Per Winst <i>Soerabaya</i> f 26096,27
		Afschrijvingen:
		Gasmeters f 270,—
		Onderhoud f 80,—
		Gereedschappen f 620,—
		Fabriek en Aanleg. f 6500,—
		• 7470,—
		• 18626,27
		f 240183,12
		f 2329,98

J. VAN DER HOOP Jac.Zx.,
Mr. J. G. DE BRUYN,
A. MILDEERS,
C. A. E. VAN LEDE,
G. VAN STOLK,

Commissarissen.

B. P. VAN IJSSELSTEIN,
Directeur.

Nagezien en goedgekeurd door ons Ondergeteekenden, uitmakende de Commissie van drie Aandeelhouders, volgens Art. 39 der Statuten.

Rotterdam, 29 Juni 1881.

C. E. VIRULY.
A. E. ROEST VAN LIMBURG.
F. EBELING.

Verkorte Balans, 31 December 1880.

Debet.		Credit.	
Aan Aankoop Concessie	ƒ 455000,—	Per Kapitaal-Rekening	ƒ 1750000,—
„ Oprichtingskosten.	„ 96000,—	„ Obligatie-Leening.	„ 1023000,—
„ Nederl. Indische Gas-Maatschappij, Rekening-Courant, <i>Batavia</i>	„ 98053,83	„ Onbetaalde Coupons Obligatie-Leening	„ 9575,—
„ Fabriek en Aanleg, Rekening <i>Batavia</i>	„ 924573,96	„ Onbetaalde Coupons Dividend 1877	„ 1025,—
„ Pijpen	„ 10652,75	„ Reserve Fonds	„ 5000,—
„ Fitting	„ 16580,24	„ Dividend 1880 Coupon N ^o . 14	„ 87500,—
„ Gaasmeters	„ 66542,51½	„ Diverse Creditsuren	„ 12835,43
„ Zweedsche Teer	„ 14401,10	„ Winst en Verlies	„ 2329,98
„ Gas	„ 296,15		
„ Koolteer	„ 5206,23		
„ Gaskroonen	„ 21459,96		
„ Glaswerk	„ 1049,06		
„ Cokes	„ 144,35		
„ Steenkolen	„ 68546,63		
„ Verhuurde Lampen	„ 31350,95		
„ Toestellen in huur	„ 156180,19½		
„ Oud IJzer en Metaal	„ 125,65		
„ Nederl. Indische Gas-Maatschappij, Rekening-Courant, <i>Soerabaya</i>	„ 21644,41		
„ Fabriek en Aanleg, Rekening <i>Soerabaya</i>	„ 396681,56		
„ Steenkolen	„ 30616,19½		
„ Gaasmeters	„ 8756,10		
„ Gas	„ 94,74½		
„ Toestellen in huur	„ 14065,63		
„ Verhuurde Lampen	„ 10714,16		
„ Cokes	„ 1066,25		
„ Koolteer	„ 2291,90		
„ Zweedsche Teer	„ 10628,67½		
„ Oud IJzer en Metaal	„ 251,65		
„ Gaskroonen	„ 18087,33		
„ Glaswerk	„ 3356,37½		
„ Pijpen	„ 23335,02		
„ Fitting	„ 31957,01		
„ R. MEES & ZOENEN, Rekening-Courant	„ 15175,91½		
„ R. MEES & ZOENEN, Deposito-Rekening	„ 185400,—		
„ Wed. B. POLAK & Co.	„ 4000,—		
„ Meubel-Rekening	„ 1500,—		
„ Kassa-Rekening	„ 1980,88½		
„ L. PINCOFFS	„ 100,—		
„ KERDIJK & PINCOFFS, Rekening-Courant	„ 500,—		
„ KERDIJK & PINCOFFS, Deposito-Rekening	„ 5000,—		
„ Remise-Rekening	„ 125084,—		
„ Effecten-Rekening	„ 12500,—		
„ Diverse Debiteuren	„ 214,03		
	ƒ 2891265,41		ƒ 2891265,41

J. VAN DER HOOP JAC.ZN.,
 Mr. J. G. DE BRUYN,
 A. MILDEERS,
 C. A. E. VAN-LEDE,
 G. VAN STOLK,

Commissarissen.

B. P. VAN IJSSELSTEIN,
 Directeur.

Nagezien en goedgekeurd door ons Ondergetoekenden, uitmakende de Commissie van drie Aandeelhouders, volgens art. 39 der Statuten.

Rotterdam, 29 Juni 1881.

C. E. VIRULY.
 A. E. ROEST VAN LIMBURG.
 F. EBELING.

Balans 31 December 1919.

Debet.			Credit.		
Aandeelen van het Aandeelenkapitaal in Portefeuille..	f	1.250.000,—	Kapitaal	f	5.000.000,—
Kassa	>	2.024,96	Reservefonds	>	750.000,—
Remise	>	8.000,—	Speciale Reserve Artikel 44 der Statuten	>	599.566,15
Effecten	>	392.205,43	Reserve voor Uitbreidingswerken	>	150.000,—
Meubelen	>	252,60	Dividend Reserve	>	80.000,—
Nederlandsch-Indisch Gouvernement	>	4.000,—	Reserve Verzekerings- en Ondersteuningsfonds	>	58.956,24
Diverse Debiteuren	>	315.979,69	Fonds voor Binnenlandsch verlof Indisch Personeel ..	>	38.954,49
Panden en Erven	>	245.765,99	Diverse Crediteuren	>	351.804,62
Geopende Credieten	>	4.390,68	Obligatielening 1905	>	210.000,—
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Batavia ..	>	181.747,17	> 1908	>	560.000,—
Fabriek en Aanleg	>	687.876,42	> 1915	>	850.000,—
Grondstoffen en bijproducten	>	373.087,73	> 1917	>	960.000,—
Gasmeters, Lampen en Leidingen in huur	>	45.082,13	Interest van Obligatieleningen	>	54.840,66
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk	>	194.729,71	Uitgelote Obligatiën	>	18.000,—
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Soerabaia ..	>	96.745,44	Onbetaalde Coupons:		
Fabriek en Aanleg	>	591.319,84	Dividend 1916 Coupon No. 52	>	180,—
Grondstoffen en bijproducten	>	460.319,46	> 1917 > > 53	>	930,—
Gasmeters, Lampen en Leidingen in huur	>	17.680,68	> 1918 > > 55	>	6.990,—
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk	>	196.445,06	Dividend 1919 Coupon No. 56	>	450.000,—
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Semarang ..	>	212.509,95	Winst en Verlies	>	19.435,18
Fabriek en Aanleg	>	346.927,67			
Grondstoffen en bijproducten	>	152.607,77			
Gasmeters, Lampen en Leidingen in huur	>	24.196,65			
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk,	>	167.628,76			
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Buitenzorg ..	>	6.092,19			
Fabriek en Aanleg	>	188.204,26			
Grondstoffen en bijproducten	>	81.425,69			
Gasmeters, Lampen en Leidingen in huur	>	8.805,42			
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk.	>	25.842,14			
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Medan	>	16.685,07			
Fabriek en aanleg	>	649.182,51			
Grondstoffen en bijproducten	>	29.671,15			
Gasmeters	>	9.120,11			
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk	>	315.481,75			
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Bandoeng ..	>	3.762,45			
Fabriek en Aanleg	>	333.868,54			
Nederl.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Paramaribo ..	>	28.208,26			
Fabriek en Aanleg	>	268.933,41			
Grondstoffen en bijproducten	>	29.619,40			
Gasmeters, Lampen en Leidingen in huur	>	38.322,68			
Pijpen, Fittings, Gaskronen en Glaswerk	>	23.060,78			
Ned.-Ind. Gas-Mij. Rek.-Crt. Batavia E. C. Conc. bedr.	>	89.418,96			
Fabriek en Aanleg	>	1.770.348,92			
Electriciteitsmeters in huur ..	>	39.958,12			
Electrisch Materiaal, Kronen					
en Motoren	>	Inst. bedr. >			
Lampen, Leidingen en Moto-					
ren in huur	>	50.871,27			
	f	10.189.657,34			f 10.189.657,34

Commissarissen:

D. FOCK.
 C. W. F. P. baron SWEERTS DE LANDAS.
 R. MILDERS.
 C. O. HEUVELINK.
 HENRI DE BRUIJN.
 J. P. JAGER.

Directeur:

O. S. KNOTTNERUS.

Nagezien en goedgekeurd door ons Ondergeteekenden, uitmakende de
 Commissie van 3 Aandeelhouders volgens Art. 38 der Statuten.

3b,
 Nederlandsch-
 Indische Gas-
 Maatschappij, 1919

ROTTERDAM, 14 Juni 1920.

D. VAN STOLK.
 R. EBELING.
 R. MEES.

DEBET		BALANS 31 DECEMBER 1921		CREDIT	
Ongeplaatste aandelen van het aandelenkapitaal in portefeuille	f 5.000.000	—	Aandelenkapitaal	f 10.000.000	—
Kassa	» 11.408	16	Statutair Reservefonds	» 1.000.000	—
Remise	» 10.000	—	Speciale reserve Art. 44 der Statuten	» 553.795	98
Effecten	» 1.061.895	66	Reserve voor uitbreidingswerken	» 150.000	—
Waarborgsommen Gouvernement	» 5.700	—	Reserve Verzekerings- en Ondersteuningsfondsen	» 73.213	20
Diverse Debiteuren	» 1.759.964	55	Fonds voor binnenl. verlof Ind. personeel	» 21.198	50
Panden en erven, niet tot de fabrieksgebouwen behoorend	» 521.289	55	Diverse Crediteuren	» 785.419	45
Fabriek en aanleg, fabrieksgebouwen en terreinen te Batavia, Soerabaia, Semarang, Buitenzorg, Bandoeng, Medan, Macassar en Paramaribo	» 9.742.092	82	4 % Obligatieleening 1905.. f 140.000.—		
Grondstoffen en bijproducten	» 1.000.316	33	4 » » 1908.. » 480.000.—		
Meters, lampen, leidingen en motoren in huur	» 158.266	35	5 » » 1915.. » 800.000.—		
Inventaris pijpen en fittings, kronen, glaswerk, electr. materiaal, motoren enz.	» 1.728.960	98	4½ » » 1917.. » 880.000.—		
Nieuwe en uitbreidingswerken in aanbouw te Batavia, Semarang, Soerabaia en Bandoeng	» 2.216.068	72	6 » » 1920.. » 2.000.000.—		
			7 » » 1921.. » 5.500.000.—		
	f 23.215.963	12		» 9.800.000	—
			Interest van Obligatieleeningen	» 177.992	37
			Uitgelote Obligatiën	» 11.000	—
			Onbetaalde dividenden	» 12.360	—
			Dividend 1921, Coupon No. 59	» 600.000	—
			Winst en Verlies	» 30.984	07
				f 23.215.963	12

Commissarissen:

C. W. F. P. Baron SWEERTS DE LANDAS.
 R. MILDERS.
 C. O. HEUVELINK.
 J. P. JAGER.
 J. GERRITZEN.
 W. H. M. SCHADEE.
 C. VAN LEDE.

Directeur:

O. S. KNOTTNERUS.

Nagezien en goedgekeurd door ons Ondergeteekenden, uitmakend de Commissie van 3 aandeelhouders, volgens Art. 38 der Statuten.

ROTTERDAM 19 Juni 1922.

R. EBELING.
 F. M. VAN PANTHALEON Baron VAN ECK.
 J. J. M. CHABOT.

VERSLAG OVER HET BOEKJAAR 1 JULI 1925 - 31 DEC. 1925

De Algemeene Vergadering van Aandeelhouders onzer Vennootschap besloot in hare vergadering van 25 Maart l.l. om een wijziging te brengen in ons boekjaar, dat van 1 Januari 1926 gelijk zou zijn aan het kalenderjaar. De bewilliging op deze wijziging in onze statuten is thans bij Koninklijk Besluit van 19 Mei 1926 No. 33 verleend, zoodat wij U thans verslag hebben te doen over een boekjaar, loopende van 1 Juli 1925 tot 31 December 1925. Ons volgend jaarverslag zal dan betrekking hebben op ons boekjaar 1 Januari 1926 - 31 December 1926.

Onze beschouwingen over de lotgevallen onzer Vennootschap gedurende het half jaar, waarover wij thans hebben te rapporteeren, kunnen kort zijn.

De gunstige toestand, waarvan wij in ons verslag over het boekjaar 1924/25 melding maakten, bleef voortduren. Onze fabriek had volop werk en de behaalde omzetten gaven alle reden tot tevredenheid.

Op 10 Juli 1925 werd de inschrijving geopend op een $5\frac{1}{3}\%$ Obligatiëleening groot f 20.000.000.—, welke in de plaats trad voor de toen loopende 7% leening van dezelfde grootte, die op 15 October 1925 aflosbaar werd gesteld. Evenals bij de conversie van de f 10.000.000.— leening (op 23 Juni 1925, zie ons verslag over het boekjaar 1924/1925) werd recht van voorkeur verleend aan houders der 7% Obligatiën, die ook ditmaal daarvan een ruim gebruik maakten. De uitgifte geschiedde ook nu tegen een koers van 97% door de Heeren R. Mees & Zoonen te Rotterdam en Lippmann Rosenthal & Co. te Amsterdam.

De beide 7% Obligatiëleeningen, resp. groot f 10.000.000.— en f 20.000.000.— werden op 1 October en 15 October afgelost op een paar stukken na, die nog niet werden aangeboden.

Gelijk reeds in ons verslag over 1924/25 werd aangekondigd besloot de Algemeene Vergadering van Aandeelhouders onzer Vennootschap op 17 December 1925 tot uitbreiding van ons kapitaal met 50.000 gewone aandelen elk groot f 100.—, waardoor ons kapitaal werd gebracht op f 6.500.000.—. Ook op de wijziging door dit besluit in onze statuten gebracht, is de Koninklijke bewilliging verkregen. Op 6 Maart 1926 werden de 50.000 gewone aandelen tezamen voor f 7.200.000.— uitgegeven aan Lever Bros. Ltd. te Port Sunlight. Deze uitbreiding van ons kapitaal komt dus nog niet in de bij dit verslag behorende balans tot uiting. Dit zal het geval zijn in de balans per 31 December 1926.

Directie. Volgens onze statuten worden de Directeuren steeds voor één jaar benoemd. Zij treden dus op de aanstaande Algemeene Vergadering af, doch zijn herkiesbaar.

Commissarissen. De Commissaris onzer Vennootschap, de heer H. G. Hart treedt ter jaarvergadering af, doch is herkiesbaar.

Accountants. De accountant onzer Vennootschap, zijnde het Accountantskantoor Burgmans, treedt eveneens ter jaarvergadering af, doch is eveneens herkiesbaar.

DE DIRECTIE

VLAARDINGEN, 20 Mei 1926

<i>Activa</i>	BALANS PER 31 DECEMBER 1925		<i>Passiva</i>
Kassa en Bankiers	f 118,152.38	Kapitaal:	
Debiteuren	- 273,951.59	Gewone Aandeelen f 1,100,000.—	
Bedrijfsvoorraden	- 969,714.50	5% Pref. Aandeelen - 400,000.—	f 1,500,000.—
Terreinen, Gebouwen en Machi- nerieën, Handelsmerken en Goodwill	- 2,407,207.67	5½% Obligatie- leening 1925 . f 30,000,000.—	
Beleggingen in aanverwante Maat- schappijen na aftrek van bedrag verschuldigd aan Lever Brothers Limited.	- 26,963,385.50	Loopende Rente . - 825,000.—	
Vergoeding vervroegde aflossing Leening 1920	- 400,000.—	Saldo 7% Obligatie- leeningen 1919 en 1920 incl. rente en kosten . . . f 341,790.07	- 30,825,000.—
Disagio Obligatieleening 1925	- 900,000.—	Af: Bedrag gedepo- neerd bij Bankiers voor aflossing bo- venstaande Lee- ningen	- 7,717.50
Dienst der Leening 1925	- 1,200,674.32	Crediteuren	- 176,342.04
		Saldo Winst en Verlies, incl. on- verdeeld Saldo Ao. Po.	- 724,026.22
	f 33,233,085.76		f 33,233,085.76

WINST EN VERLIESREKENING 1 JULI 1925 - 31 DECEMBER 1925

<i>Debet</i>			<i>Credit</i>
Interest	f 1,440,770.59	Bedrijfswinsten en dividenden van beleggingen	f 1,959,519.78
Saldo Winst	- 518,916.64	Koersverschil dividenden beleg- gingen Ao. Po	- 167.45
	f 1,959,687.23		f 1,959,687.23

*Nagezien en accoord bevonden, onder voorbehoud
wat de waardeering der aandelen in aanverwante
ondernemingen betreft.*

ACCOUNTANTSKANTOOR BURGMANS

BEZITTINGEN	BALANS PER	
Patenten	f	1—
Modellen	"	1—
Kantoorinrichting	"	1—
Proefmachines	"	1—
Vergunningen Snelwegers	"	1—
Panden en Erven	"	776.907 94
Fabrieksinrichting en Electriche Installatie	"	1—
Machines, Werktuigen en Gereedschappen	"	192.515 93
Automobielen	"	26.417 83
Voorraden en Materialen	"	894.771 63
Deelnemingen in Dochtermaatschappijen en Aanverwante Ondernemingen	f	7.455.499,75
Voorschotten aan idem	"	4.237.409,66
	"	11.692.909 41
Debiteuren en Agenten	"	480.989 60
Effecten	"	6.333 33
Kas en Postrekening	"	11.398 56
Bankiers	"	590.518 30
		60.916
	f	14.672.768 53

DEBET	WINST- EN VERLIESREKENING	
Algemeene Onkosten	f	731.260 99
Intrest	"	161.882 22
Koersverschillen op Deelnemingen in Dochtermaatschappijen en Aanverwante Ondernemingen	"	60.272 47
Afschrijvingen	"	401.560 12
Voordeelig saldo, te bestemmen als volgt:		
Reserve		
A. Minimum dotatie volgens Art. 16 der Statuten 10%	f	155.600,—
B. Extra dotatie	"	757.600,—
	f	913.200,—
Dividend 1925/1926 en Uitkeeringen volgens Art. 16 der Statuten	"	652.800,—
Saldo naar nieuwe rekening	"	21.936,26
	"	1.587.936 26
	f	2.942.912 06

DE DIRECTIE:
W. A. VAN BERKEL.
C. F. M. VAN BERKEL.

1 JULI 1926		SCHULDEN	
Kapitaal	f 6.400.000,—		
waarvan niet uitgegeven	" 640.000,—		
		f	5.760.000 —
Reserve			
A. Minimum dotaties volgens Art. 16 der Statuten..	f 367.400,—		
B. Extra dotaties en Agio	" 2.352.600,—		
		"	2.720.000 —
5% Hypothecaire Obligatieleening 1910		"	180.000 —
6% Obligatieleeningen 1917 en 1919.....		"	2.400.000 —
7% Obligatieleening 1921.....		"	2.100.000 —
Crediteuren	f 544.132,36		
Saldi van Dochtermaatschappijen en Aanverwante Ondernemingen	" 43.035,51		
		"	587.167 87
* Coupons Obligatieleeningen		"	122.130 —
Uitgelote Obligatiën		"	123.000 —
Onbetaald Dividend voorgaande jaren		"	5.734 40
Dividend 1925/1926 en uitkeeringen volgens Art. 16 der Statuten		"	652.800 —
Saldo naar nieuwe rekening		"	21.936 26
		f	14.672.768 53

VAN 1 JULI 1925 t/m. 30 JUNI 1926		CREDIT	
Saldo vorig jaar		f	32.149 83
Saldo Exploitatie Fabrieken Boezemsingel en Keileweg		"	1.190.306 78
Winsten op Deelnemingen in Dochtermaatschappijen en Aanverwante Ondernemingen	f 1.787.341,72		
Af: Verliezen op idem	" 110.419,58		
		"	1.676.922 14
Huren en Diverse Baten		"	43.533 31
		f	2.942.912 06

Bovenstaande Balans en Winst- en Verliesrekening door ons gecontroleerd en met verwijzing naar onze bijbehorende Accountantsverklaring accoord bevonden.

ACCOUNTANTSKANTOOR JOH. J. MORET, ACCOUNTANTSKANTOOR WM. K. DE BREY
 (w.g.) JOH. J. MORET. (w.g.) WM. K. DE BREY.
 (w.g.) K. J. DE JONG.

's-GRAVENHAGE, October 1926.

BEZITTINGEN	Gecombineerd Overzicht der Belangen bij	
Onroerende Goederen		
Gebouwen, Terreinen en Woningen te La Porte U.S.A., Milaan, Brussel en Kopenhagen *).....	f	647.181 17
Machinerieën, Fabrieksinrichtingen en Gereedschappen		
Boekwaarde na afschrijvingen	„	1.031.552 93
Kas en Bankiers	„	695.067 01
Effecten	„	35.000 —
Debiteuren en Vertegenwoordigers		
Debiteuren en te Innen Wissels	f	7.406.784,97
af: verdisconteerd bij bankiers.....	„	225.887,39
	f	7.180.897,58
Vertegenwoordigers	„	108.532,21
	„	7.289.429 79
Voorraden		
Grondstoffen, Materialen en Halffabrikaten	f	1.738.725,32
Fabrikaten en Handelsgoederen	„	2.722.167,43
	„	4.460.892 75
Zeilende Goederen en Overlopende posten	„	39.268 21
Meubilair, Inventarissen, Automobielen	„	214.941 37
Aandeelenbezit in Aanverwante Ondernemingen	„	486.501 13
Patenten, Handelsmerken en Goodwill	f	1.045.539,50
Afschrijvingen	„	1.045.539,50
	—	—
	f	14.899.834 36

*) De fabriek te Berlijn, verhuurd aan onze Venootschap aldaar, is eigendom der Moedermaatschappij en begrepen onder het hoofd Panden en Erven op de Balans te Rotterdam.

Dochtermaatschappijen per 30 Juni 1926

SCHULDEN

Kapitaal en Reserves			
Belang der N.V. Maatschappij van Berkel's Patent..	f 7.455.499,75		
Idem van derden.....	" 679.794,95		
		f	8.135.294,70
N.V. Maatschappij Van Berkel's Patent			
Schuldig in Rekening-courant	f 4.237.409,66		
Af: te vorderen	" 43.035,51		
		"	4.194.374,15
Crediteuren en Vertegenwoordigers			
Handelscrediteuren, Belastingen en Diversen.....	f 1.794.478,51		
Vertegenwoordigers	" 528.234,38		
		"	2.322.712,89
Speciale Reserves		"	112.459,60
Diverse Rekeningen		"	134.993,02
		f	14.899.834,36

BALANS PER 31 DECEMBER 1950 (waarin de winstverdeling

ACTIVA

	31 December 1950		31 December 1949	
Vaste activa				
Fabrieksgebouwen en terreinen . . .	f 28.395.000		f 26.283.000	
Machines, enz.	„ 19.817.000		„ 18.154.000	
Woningen en terreinen	„ 4.339.000		„ 5.161.000	
Onbebouwde terreinen	„ 3.731.000	f 56.282.000	„ 3.769.000	f 53.367.000
Oetrooien, merken en ontwikkeling		P.M.		P.M.
Deelnemingen en vorderingen op dochtermaatschappijen		„ 235.340.000		„ 189.780.000
Vorraden		„ 52.157.000		„ 55.422.000
Debiteuren				
Handels- en diverse debiteuren . . .	f 107.995.000		f 78.767.000	
Vooruitbetaalde kosten	„ 930.000		„ 848.000	
Nog te ontvangen inkomsten	„ 535.000	„ 109.460.000	„ 399.000	„ 80.014.000
Niet direct realiseerbare waarden				
Hypotheeken u/g	f 198.000		f 35.000	
Effecten	„ 216.000		„ 4.616.000	
Depôt voor personeelcertificaten . . .	„ 696.000	„ 1.110.000	„ 1.196.000	„ 5.847.000
Liquide middelen				
Kas, bankiers, enz.	f 63.615.000		f 117.499.000	
Effecten	„ 34.320.000		„ 4.756.000	
Belegd reservefonds	„ 1.000.000		„ 1.000.000	
Belegd dividendreservefonds	„ 501.000	„ 99.436.000	„ 501.000	„ 123.756.000
TOTAAL ACTIVA		f 553.785.000		f 508.186.000

Eindhoven, 4 Mei 1951.
16 Juni 1951.

De commissarissen,

Dr. A. F. PHILIPS Voorzitter en gedel. commissaris
Mr. H. L. WOLTERSOM Vice-voorzitter
Mr. L. A. NYPELS Secretaris
Tj. GREIDANUS
Prof. Dr. C. HOLST
Ir. E. L. C. SCHIFF

is verwerkt, zoals deze door de Raad van Bestuur wordt voorgesteld).

PASSIVA

	31 December 1950		31 December 1949	
Kapitaal				
Gewoon aandelenkapitaal	f 225.000.000		f 225.000.000	
Onuitgegeven	„ 121.998.000	f 103.002.000	„ 122.305.000	f 102.695.000
6% Cum. pref. aandelenkapitaal	f 75.000.000		f 75.000.000	
Onuitgegeven	„ 33.029.000	„ 41.971.000	„ 34.541.000	„ 40.459.000
Reserves				
Reservefonds (statutair)	f 1.000.000		f 1.000.000	
Dividendreservefonds (statutair) . . .	„ 500.000		„ 500.000	
Algemene reserve (agio bij emissies) . .	„ 74.680.000		„ 74.375.000	
Conjunctuurreserve	„ 60.000.000		„ 38.000.000	
Onverdeeld dividendsaldo	„ 538.000	„ 136.718.000	„ 205.000	„ 114.080.000
Schulden op lange termijn				
3½% 25-jarige obligatielening	f 75.000.000		f 75.000.000	
3½% 20-jarige dollar-obligatielening .	„ 19.000.000		„ 19.000.000	
Onderhandse leningen op lange termijn	„ 67.217.000	„ 161.217.000	„ 71.000.000	„ 165.000.000
Schulden op korte termijn				
Crediteuren en belastingen	f 60.456.000		f 56.678.000	
Nog te betalen kosten en diverse voorzieningen	„ 32.317.000	„ 92.773.000	„ 15.950.000	„ 72.628.000
Winstuitkeringen		„ 18.104.000		„ 13.324.000
TOTAAL PASSIVA		f 553.785.000		f 508.186.000

Nagezien en accoord beyonden onder
verwijzing naar onze hierachter afge-
drukte verklaring.

ACCOUNTANTSASSOCIATIE
KLIJNVELD, KRAAYENHOF & Co.
G. L. GROENEVELD

De Raad van Bestuur.

Presidium {
Ir. P. F. S. OTTEN Voorzitter
Ir. F. J. PHILIPS Vice-voorzitter
Mr. H. F. VAN WALSEM
O. M. E. LOUPART
Mr. A. J. GUÉPIN
Ir. Th. P. TROMP
J. C. DE VRIES

TOELICHTING OP DE ACTIVA

Vaste activa

Fabrieksgebouwen en terreinen (incl. kantoorgebouwen)

De uitbreiding is geactiveerd tegen aanschaffingsprijs resp. kostprijs. De afschrijvingen, berekend op basis van de vervangingswaarde, zijn afgetrokken.

De fabrieksterreinen zijn pro memorie opgenomen.

De netto investeringen in fabrieksgebouwen in het verslagjaar bedragen ongeveer f 6.652.000. De afschrijvingen die dit jaar ten laste van de exploitatierekening zijn gebracht bedragen ongeveer f 4.540.000.

Machines, enz.

De nieuw aangekochte en in eigen bedrijf gefabriceerde machines zijn geactiveerd tegen aanschaffingsprijs resp. kostprijs. De afschrijvingen, berekend op basis van de vervangingswaarde, zijn afgetrokken.

De netto investeringen in het verslagjaar bedragen f 12.268.000.

De afschrijvingen die dit jaar ten laste van de exploitatierekening zijn gebracht bedragen f 10.605.000.

Woningen en terreinen

Onze vennootschap bezit, zonder de in het verslag genoemde stichtingen, 342 beambtenwoningen enz. en 1332 arbeiderswoningen. De waardering ligt belangrijk beneden de werkelijke waarde.

De terreinen van woningen en sportpark zijn pro memorie opgenomen.

In verband met het beschikbare bouwvolume werd een reeks Oostenrijkse prefabricated huizen, mede in het belang van de spreiding, aan gemeenten e.d. verkocht, hetgeen met de andere mutaties per saldo tot een verlaging van deze post heeft geleid.

Onbebouwde terreinen

Voor ten hoogste de aanschaffingswaarde.

Octrooien, merken en ontwikkeling

Pro memorie.

Deelnemingen en vorderingen op dochtermaatschappijen

De waardering van deze balanspost heeft op conservatieve wijze plaatsgevonden.

De uitbreiding van fabrieksgebouwen, machines, enz. is geactiveerd tegen aanschaffingsprijs resp. kostprijs. De afschrijvingen, berekend op basis van de vervangingswaarde, zijn afgetrokken. De netto investeringen in fabrieksgebouwen en machines bedragen in het verslagjaar resp. f 8.000.000 en f 15.000.000; de afschrijvingen bedragen resp. f 3.500.000 en f 12.500.000.

De voorraden zijn voorzichtig gewaardeerd, terwijl voor het risico van incurant-woorden en eventuele verliezen op debiteuren voldoende werd gereserveerd.

Onder dit hoofd is ook de N.V. Philips' Verkoopmaatschappij voor Nederland begrepen. De activa en passiva van deze N.V. komen dus niet onder de desbetreffende balanshoofden voor.

Voorraden

De voorraden zijn gedeeltelijk opgenomen tegen het prijsniveau van 1939, gedeeltelijk ten hoogste tegen aanschaffingsprijs resp. kostprijs, of tegen marktwaarde als deze lager was.

Voor het risico van incurant-woorden is voldoende gereserveerd.

Debiteuren

Handels- en diverse debiteuren

Voor het bedrag der vorderingen, onder aftrek van een voldoende reserve voor eventuele verliezen. Hieronder zijn begrepen handelsvorde-

ringen en vorderingen op lange termijn tot een gezamenlijk bedrag van circa f 87.000.000 op maatschappijen, die destijds in de trusts zijn ingebracht.

Vooruitbetaalde kosten

Voor kosten die ten laste van volgende jaren komen.

Nog te ontvangen inkomsten

Voor nog niet vervallen interest en andere inkomsten.

Niet direct realiseerbare waarden

Hypotheken u/g

Voor het nominale bedrag van de volwaardige leningen.

Effecten, niet officieel genoteerd ter beurse van Amsterdam

De effecten werden ten hoogste tegen koerswaarde opgenomen. Een deel van de portefeuille is, overeenkomstig de bestemming, ten gunste van de desbetreffende bankleningen gerealiseerd.

Depôt voor personeelcertificaten

Het depôt 6% preferente aandelen in de N.V.

Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen Philips' Gloeilampenfabrieken bedraagt	
nominaal	f 10.589.000
De hiertegen uitgegeven personeelcertificaten	f 9.893.000
Saldo	f 696.000

Liquide middelen

Kas, bankiers, enz.

Voor kassaldi, vorderingen op banken en schatkistpapier.

Effecten, officieel genoteerd ter beurse van Amsterdam

Dize werden opgenomen tegen een lagere waarde dan de laatst bekende koerswaarde. De zich hieronder bevindende f 1.302.600 aan gewone en f 44.550 aan 6% preferente aandelen in de N.V. Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen Philips' Gloeilampenfabrieken zijn a pari opgenomen. Dit geschiedde eveneens met de f 95.250 aan gewone aandelen in de N.V. Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen Philips' Gloeilampenfabrieken, in het bezit van een onzer deelnemingen.

Belegd reservefonds en Belegd dividendreservefonds

Belegd in effecten, die werden opgenomen tegen een lagere waarde dan de koerswaarde.

Eindhoven, 4 Mei 1951.
16 Juni 1951.

De commissarissen.

Dr. A. F. PHILIPS	Voorzitter en gedelegeerd commissaris
Mr. H. L. WOLTERSOM	Vice-voorzitter
Mr. L. A. NYPELS	Secretaris
Tj. GREIDANUS	
Prof. Dr. G. HOLST	
Ir. E. L. C. SCHIFF	

De Raad van Bestuur.

Presidium	Ir. P. F. S. OTTEN	Voorzitter
	Ir. F. J. PHILIPS	Vice-voorzitter
	Mr. H. F. VAN WALSEM	
	O. M. E. LOUPART	
	Mr. A. J. GUÉPIN	
	Ir. Th. P. TROMP	
	J. C. DE VRIES	

*Gloeilampenfabriek en glasfabriek
in São Paulo.*

Fabriek voor platenspelers, luidsprekers en bandrecorders in Hasselt.

*Fabriek voor afspelapparatuur
in Berlijn.*

MEDEDELING BIJ DE GECONSOLIDEERDE OVERZICHTEN

Aan de aandeelhouders van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken en de N.V. Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen Philips' Gloeilampenfabrieken.

In het vorige jaarverslag stelden wij U ervan in kennis dat bij de "advisory committee" en de trustee van de Amerikaanse Trust het plan bestond, een afzonderlijke trust in het leven te roepen die de houder zou worden van de aandelen der in de Verenigde Staten werkzame maatschappijen. De redenen die daartoe aanleiding gaven werden daarbij uitvoerig toegelicht.

The Hartford National Bank and Trust Company als trustee deelde ons mede dat zij in december 1956, als gevolg van de instructies van de "advisory committee" van de Amerikaanse Trust, zulk een trust hebben opgericht ten gunste van de aandeelhouders van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken en de N.V. Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen Philips' Gloeilampenfabrieken. Alle aandelen van de in de Verenigde Staten werkzame maatschappijen, voordien in het bezit van de reeds bestaande Amerikaanse Trust, worden nu gehouden door de nieuwe trust, genaamd "United States Philips Trust". De octrooien, ingeschreven in de Verenigde Staten, worden nu gehouden door een van de in de Verenigde Staten werkzame maatschappijen. De leden van de "consulting committee" van de United States Philips Trust zijn dezelfde als de leden van de "advisory committee" van de oorspronkelijke Amerikaanse Trust. De trustees van beide trusts zijn eveneens dezelfde. De bezittingen die niet zijn overgedragen aan de United States Philips Trust worden ook nu nog gehouden door de oorspronkelijke Amerikaanse Trust.

De individuele aandeelhouder zal bij de beoordeling van de waarde van zijn aandelenbezit behalve zijn positie als aandeelhouder van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken tevens zijn positie als begunstigde in de Amerikaanse Trust en de United States Philips Trust in aanmerking moeten nemen. In verband daarmee is het voor de aandeelhouder belangrijk inzicht te krijgen in het totaal van voren genoemde belangen. Wij verschaffen U dit door de publikatie van de geconsolideerde overzichten.

De door de accountants Smith & Harder te New York gecertificeerde geconsolideerde jaarrekeningen per 31 december 1956 van de Amerikaanse Trust en van de United States Philips Trust tonen een vermogen van respectievelijk \$ 13.166.672 en \$ 21.459.823, tegenover een vermogen van \$ 32.046.514 per 31 december 1955 van de toen bestaande Amerikaanse Trust.

In de verslagperiode werd een resultaat behaald van f 9.883.000, waarin begrepen de verhoging van de waarde van niet geconsolideerde deelnemingen, gebaseerd op de resultaten daarvan. De verdere mutatie van de trustvermogens is onbelangrijk; ze is het gevolg van herwaardering.

In het geconsolideerd overzicht zijn, op een enkele uitzondering na, alle vennootschappen geconsolideerd waarin hetzij de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken hetzij de trusts 50% of meer van het kapitaal bezitten. In een enkel geval waar het bezit 50% bedraagt zijn de activa en passiva voor dit percentage opgenomen. Bij een hoger percentage zijn de activa en passiva voor 100% opgenomen en is het minderheidsbelang afzonderlijk in het overzicht vermeld. De ondernemingen waarin het aandeel minder dan 50% bedraagt zijn niet geconsolideerd en komen voor onder deelnemingen en vorderingen op gelieerde maatschappijen. De deelnemingen in enkele ondernemingen, wier werkingssfeer geheel afwijkt van die van de normale activiteit van Philips, zijn niet geconsolideerd, ook al maken zij 50% of meer van het kapitaal van die ondernemingen uit. Bij de beschouwing van het geconsolideerd overzicht op de bladzijden 28 en 29 moet uiteraard, zoals steeds bij internationale consolidaties, in aanmerking worden genomen dat de desbetreffende activa en passiva in verschillende landen liggen en dus deviezenbepalingen en dergelijke het uitoefenen van een centrale beschikkingsmacht kunnen belemmeren.

Eindhoven, 26 maart 1957.

DE RAAD VAN BESTUUR
van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken.

DE RAAD VAN BEHEER
van de N.V. Gemeenschappelijk Bezit van Aandeelen
Philips' Gloeilampenfabrieken.

GECONSOLIDEERD OVERZICHT
als aandeelhouders van de N.V. Philips' Gloeilampen

	1956		1955	
Duurzame produktiemiddelen				
vervangingswaarde	1.749.273.000		1.400.777.000	
afschrijving	752.061.000	997.212.000	640.509.000	760.268.000
Immateriële activa		P.M.		P.M.
Deelnemingen en vorderingen op gelieerde maatschappijen		74.560.000		56.847.000
Niet direct realiseerbare waarden		19.975.000		22.504.000
Voorraden				
fabrieksvoorraden	552.328.000		476.840.000	
commerciële voorraden	498.685.000	1.051.013.000	392.397.000	869.237.000
Vorderingen				
handelsdebiteuren	791.490.000		639.667.000	
verdisconteerde wissels	— 85.581.000		— 63.605.000	
	705.909.000		576.062.000	
diverse debiteuren	75.102.000		62.454.000	
voortuitbetaalde kosten	47.888.000	828.899.000	42.975.000	681.491.000
Liquide middelen				
effecten	12.147.000		33.114.000	
kas, banken enzovoort	243.427.000	255.574.000	332.230.000	365.344.000
		3.227.233.000		2.755.691.000

**van het totaal-belang van aandeelhouders
fabrieken en begunstigen in de Amerikaanse Trusts**

	1956		1955	
Eigen vermogen				
gewoon aandelenkapitaal	488.181.000		488.181.000	
6% cum. pref. aandelenkapitaal	144.000.000		144.000.000	
agioreserve	54.625.000		54.625.000	
reserve ingehouden winst	524.734.000		447.114.000	
	<u>1.211.540.000</u>		<u>1.133.920.000</u>	
reserve herwaardering	323.131.000	1.534.671.000	291.921.000	1.425.841.000
Minderheidsbelang in geconsolideerde maatschappijen				
		32.645.000		27.731.000
Diverse voorzieningen				
		174.291.000		163.597.000
Schulden op lange termijn				
obligatieleningen	171.894.000		175.442.000	
overige schulden op lange termijn	371.382.000	543.276.000	195.985.000	371.427.000
Schulden op korte termijn				
bankkredieten	236.679.000		157.520.000	
crediteuren	343.206.000		294.214.000	
belasting op de winst	129.237.000		123.997.000	
nog te betalen kosten	139.176.000	848.298.000	119.782.000	695.513.000
Winstuitkering				
		94.052.000		71.582.000
		<u>3.227.233.000</u>		<u>2.755.691.000</u>

Onder gebruikmaking van de door de accountants Smith & Harder te New York gecontroleerde geconsolideerde balansen van de Amerikaanse Trust en de United States Philips Trust per 31 december 1956 en de balans van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken per gelijke datum hebben wij dit geconsolideerd overzicht per 31 december 1956 gecontroleerd en akkoord bevonden.

Eindhoven, 25 maart 1957.

KLYNVELD, KRAAYENHOF & Co.
Accountants

TOELICHTING

	vervangingswaarde	afschrijving
Duurzame produktiemiddelen		
gebouwen en terreinen	817.174.000	248.649.000
woningen en terreinen	76.896.000	11.310.000
machines enzovoort	828.874.000	492.102.000
onbebouwde terreinen	26.329.000	—
	<u>1.749.273.000</u>	<u>752.061.000</u>
Gebouwen, woningen en terreinen		
boekwaarde per 1 januari 1956		500.973.000
investeringen minus de boekwaarde van buiten gebruik gestelde activa enzovoort	150.360.000	
afschrijving	C 19.549.000	
herwaardering	28.656.000	159.467.000
boekwaarde per 31 december 1956		<u>660.440.000</u>
Machines enzovoort		
boekwaarde per 1 januari 1956		259.295.000
investeringen minus de boekwaarde van buiten gebruik gestelde activa enzovoort	142.373.000	
afschrijving	C 80.908.000	
herwaardering	16.012.000	77.477.000
boekwaarde per 31 december 1956		<u>336.772.000</u>
Deelnemingen en vorderingen op gelieerde maatschappijen		
Onder dit hoofd is mede opgenomen de meerderheidsdeelneming N.V. Hollandse Signaal-apparaten, Hengelo; aangezien deze eerst tegen het einde van het boekjaar werd verkregen, is zij niet geconsolideerd.		
Niet direct realiseerbare waarden		
hypotheken en leningen		14.330.000
effecten, niet officieel genoteerd		2.248.000
diverse niet direct realiseerbare waarden		1.402.000
depot voor personeelcertificaten		1.995.000
totaal		<u>19.975.000</u>
Schulden op lange termijn		
Onder overige schulden op lange termijn komen hypotheke voor met een bedrag van f 19.723.000.		
Reserve ingehouden winst		
stand per 1 januari 1956:		
ingehouden winst N.V. Philips	348.392.000	
trustvermogen (zonder herwaardering)	98.722.000	447.114.000
toevoeging uit diverse voorzieningen	13.738.000	
toevoeging uit winst 1956	53.999.000	
toeneming trustvermogens in 1956	9.883.000	77.620.000
stand per 31 december 1956:		
ingehouden winst N.V. Philips	416.129.000	
trustvermogens (zonder herwaardering)	108.605.000	524.734.000
Reserve herwaardering		
uit duurzame produktiemiddelen		179.292.000
uit voorraden		143.839.000
		<u>323.131.000</u>

GECONSOLIDEERD RESULTATENOVERZICHT

behorend bij het
GECONSOLIDEERD OVERZICHT van het totaal-belang van
 aandeelhouders als aandeelhouders van de N.V. Philips' Gloeilampfabrieken en begunstigden in de Amerikaanse trusts.

	1956	1955
Omzet aan derden	2.686.000.000	2.280.000.000
Goederen, diensten van derden en diversen	1.491.249.000	1.338.685.000
Salarissen en lonen	776.783.000	636.465.000
Sociale kosten	145.826.000	125.369.000
Afschrijving duurzame produktiemiddelen	100.457.000	82.052.000
Betaalde interest	34.568.000	20.897.000
	2.548.883.000	2.203.468.000
af wegens voorraadvermeerdering	175.517.000	192.606.000
	2.373.366.000	2.010.862.000
Winst vóór aftrek van belasting	312.634.000	269.138.000
Belasting op de winst	154.700.000	121.009.000
Winst	157.934.000	148.129.000
Winstbestemming:		
In het bedrijf gehouden winst		
Resultaat van de trusts ten gunste van de trustvermogens	9.883.000	13.424.000
Reserve ingehouden winst	53.999.000	63.123.000
Winstuitkering	94.052.000	71.582.000
	157.934.000	148.129.000

Onder gebruikmaking van de door de accountants Smith & Harder te New York gecontroleerde geconsolideerde winst- en verliesrekeningen 1956 van de Amerikaanse Trust en de United States Philips Trust en de winst- en verliesrekening 1956 van de N.V. Philips' Gloeilampfabrieken hebben wij dit geconsolideerd resultatenoverzicht gecontroleerd en akkoord bevonden.

KLYNVELD, KRAAYENHOF & Co.
 Accountants

N.V. KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
BALANS PER ULTIMO

ACTIVA

Deelneming in:			
N.V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij	nom. f	330.000.000	
The Anglo-Saxon Petroleum Company, Limited	„ £	75.768.597	
The Shell Petroleum Company, Limited.....	„ £	17.102.400	
en diverse andere Groepsmaatschappijen			
Totaal	f	1.310.933.587,47	
Af: Reserve	„	101.214.638,18	
	f	1.209.718.949,29	
Leningen aan Groepsmaatschappijen	„	12.584.971,92	f 1.222.303.921,21
Kassiers			„ 29.616.047,33
Belegde Kasmiddelen			„ 11.928.299,17
Debiteuren			„ 21.676.241,99
Debiteuren voor dividenden over 1950, betaalbaar in 1951			„ 103.865.140,—
			f 1.389.389.649,70

WINST- EN VERLIES

Administratie- en andere kosten	f	3.186.183,39
Interest op de 3½ % Obligatielening	„	3.500.000,—
Interest op de 3½ % Onderhandse Leningen	„	3.501.750,—
Koersverschillen	„	34.532,17
Saldo Winst	„	149.176.119,90
	f	159.398.585,46

's-Gravenhage, Mei 1951

De Raad van Commissarissen:

J. B. Aug. KESSLER, Voorzitter

W. H. VAN LEEUWEN

J. KLOPPER

E. J. IJZERMAN

W. H. DE MONCHY

C. J. COLLOT D'ESCURY

F. Q. DEN HOLLANDER

J. LUYTEN

A. S. OPPENHEIM

M. P. L. STEENBERGHE

PETROLEUM MAATSCHAPPIJ

DECEMBER 1950

PASSIVA

Aandelenkapitaal	f 1.998.500.000,—	
waarvan niet uitgegeven	„ 1.091.977.000,—	f 906.523.000,—
Preferent Aandelenkapitaal		„ 1.500.000,—
3½ % Obligatielening		„ 100.000.000,—
3½ % Onderhandse Leningen		„ 100.050.000,—
Crediteuren		„ 32.974.518,45
Reserve volgens Artikel 4 der Statuten		„ 71.666.011,35
Algemene Reserve		„ 27.500.000,—
Winst- en Verliesrekening		„ 149.176.119,90
		f 1.389.389.649,70

REKENING 1950

Saldo onverdeelde Winst 1949	f 37.955.314,03
Dividenden op aandelen in diverse Groepsmaatschappijen, enz., minus interest	„ 120.316.580,43
Verjaarde dividenden en coupons	„ 1.126.691,—
	f 159.398.585,46

B. Th. W. VAN HASSELT
Directeur-Generaal

J. H. LOUDON
H. BLOEMGARTEN
F. A. C. GUÉPIN

Directeuren

N.V. KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE PETROLEUM MAATSCHAPPIJ

TOELICHTING
BALANS*Activa*

<i>Deelneming in diverse Groepsmaatschappijen</i>	f 1.310.933.587,47
<i>Af: Reserve</i>	101.214.638,18
	<u>f 1.209.718.949,29</u>

De waardering van onze deelneming in diverse Groepsmaatschappijen is geschied tegen kostprijs of lager.

<i>Leningen aan Groepsmaatschappijen</i>	f 12.584.971,92
--	-----------------

Onder dit hoofd komt nog slechts één lening voor die gewaardeerd is tegen kostprijs.

<i>Kassiers</i>	f 29.616.047,33
---------------------------	-----------------

Dit bedrag stelt in hoofdzaak voor vorderingen op Nederlandse en Britse bankinstellingen. De omrekening van vreemde valuta is geschied tegen de wisselkoersen per 31 December 1950.

<i>Belegde kasmiddelen</i>	f 11.928.299,17
a: Officieel genoteerd ter beurse van Amsterdam	f 11.719.894,69
b. Niet officieel genoteerd ter beurse van Amsterdam	208.404,48
	<u>f 11.928.299,17</u>

De onder a. genoemde bestaan in hoofdzaak uit Grootboekinschrijvingen en zijn gewaardeerd tegen de beurakoers per ultimo December 1950 of lager.

<i>Debiteuren</i>	f 21.676.241,99
-----------------------------	-----------------

Deze balanspost omvat o.a. terug te vorderen belastingen en overlopende posten. De vorderingen zijn volwaardig.

<i>Debiteuren voor dividenden over 1950, betaalbaar in 1951</i>	f 103.865.140,—
---	-----------------

Dit bedrag vertegenwoordigt in hoofdzaak dividenden over 1950 op aandelen in Groepsmaatschappijen. De vorderingen, welke alle volwaardig worden geacht, zijn opgenomen voor de nominale bedragen en voor zover zij in vreemde munt luiden is de omrekening geschied tegen de wisselkoersen per 31 December 1950.

Passiva

<i>Aandelenkapitaal</i>	f 906.523.000,—
-----------------------------------	-----------------

Het bedrag van het geplaatste aandelenkapitaal van de Vennootschap onderging gedurende 1950 geen wijziging.

<i>Preferent Aandelenkapitaal</i>	f 1.500.000,—
---	---------------

Alle preferente aandelen der Vennootschap zijn thans ingebracht in een Nederlandse dochtermaatschappij, waarvan alle gewone aandelen en een gedeelte der preferente aandelen in het bezit der Vennootschap zijn.

De preferente aandelen in deze dochtermaatschappij welke niet in het bezit der Vennootschap zijn, worden alle door Nederlanders gehouden.

Indirect oefenen deze houders der preferente aandelen dier dochtermaatschappij de rechten uit, verbonden aan de preferente aandelen der Vennootschap.

De aandelen van bovenbedoelde dochtermaatschappij zijn voor f 1,— in de Deelneming in diverse Groepsmaatschappijen begrepen.

<i>Crediteuren</i>	f 32.974.518,45
------------------------------	-----------------

In deze post zijn begrepen niet opgevraagde dividenden van gewone aandelen, rente van guldensobligaties, alsmede reserves voor claimvergoedingen en belastingen.

<i>Reserve volgens Artikel 4 der Statuten</i>	f 71.666.011,35
---	-----------------

Deze reserve komt voor op de balans met hetzelfde bedrag als op de balans per 31 December 1949 en vertegenwoordigt agio op vroegere uitgaven van aandelen boven par.

<i>Algemene reserve</i>	f 27.500.000,—
-----------------------------------	----------------

Deze reserve, welke — zoals vermeld in de toelichting op de herziene balans per ultimo 1944, opgenomen in ons verslag over 1945 — voortgevloeid is uit herwaardering van activa naar aanleiding van de wijziging van de koers van de Nederlandse gulden ten opzichte van het Pond Sterling, komt op de balans voor met hetzelfde bedrag als op de balans per 31 December 1949.

Aansprakelijkheid uit hoofde van borgstellingen

De Vennootschap en The "Shell" Transport and Trading Company, Limited zijn als hoofdelijke borgers aansprakelijk voor de 3½ % obligatie-lening der N.V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij, tot een bedrag van f 100 miljoen, in de jaren 1945-1964 à pari aflosbaar in twintig jaarlijkse termijnen, op welke aflossingen in mindering mag worden gebracht het nominale bedrag aan obligatiën beneden pari ter beurze van Amsterdam ingekocht. Per 31 December 1950 was van deze lening nog f 70 miljoen niet aflosbaar gesteld.

De Vennootschap is eveneens borg voor de onderhandse 3½ % leningen tot een totaal bedrag van f 75 miljoen, door de N.V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij gesloten, aflosbaar in twintig termijnen in de jaren 1945-1964. Hiervan was per 31 December 1950 nog een bedrag van f 52.500.000,— onafgelost. De Vennootschap heeft van The "Shell" Transport and Trading Company, Limited een contragarantie voor 40 % gekregen.

De Vennootschap vrijwaart The Anglo-Saxon Petroleum Company, Limited voor 60 % terzake van de door deze afgegeven borgstelling voor de betaling van de hoofdsom, rente en kosten op de 4 % obligaties uitgegeven door een andere Groepsmaatschappij tot een totaal bedrag van nominaal 12 miljoen Zweedse Kronen. De overige 40 % wordt door The "Shell" Transport and Trading Company, Limited gegarandeerd.

De Vennootschap vrijwaart The "Shell" Transport and Trading Company, Limited voor 60 % terzake van de door haar afgegeven borgstelling voor alle verplichtingen en aansprakelijkheid voortvloeiende uit vijf door een Groepsmaatschappij gesloten „demise charter parties”.

Zowel de Vennootschap als The "Shell" Transport and Trading Company, Limited zijn borg voor de behoorlijke nakoming van de door een Groepsmaatschappij tegenover de Gulf Exploration Company aangegane verplichtingen. In deze aanlegenschap wordt de Vennootschap voor 100 % door twee Groepsmaatschappijen gewijvaard en daarnaast nog voor 40 % door The "Shell" Transport and Trading Company, Limited. De Vennootschap vrijwaart The "Shell" Transport and Trading Company, Limited voor 60 % terzake van de verplichtingen die deze tegenover de Gulf Exploration Company heeft.

WINST- EN VERLIESREKENING

Debet

Administratie- en andere onkosten f 3.186.183,39

Voor salarissen, algemene onkosten, donaties ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum van de Vennootschap aan „Stichting Koningin Wilhelmina Fonds” ten bate van de kankerbestrijding en aan het Nederlandsche Rode Kruis ten bate van de t.b.c.-bestrijding, kosten in verband met de vernieuwing van aandeelbewijzen, commissie op uitbetaling van dividenden en coupons, portie- en telegramkosten, reiskosten, enz.

Credit

Dividenden op aandelen in diverse Groepsmaatschappijen, enz., minus interest f 120.316.580,43

Dit bedrag vertegenwoordigt dividenden van Groepsmaatschappijen, statutaire vergoedingen, minus interest.

Verjaarde dividenden en coupons f 1.126.691,—

Zolang door de aanbieders van dividendbewijzen en coupons een beroep kon worden gedaan op de Wet tot tijdelijke regeling van sommige verval- en verjaringstermijnen (I 225), hebben wij de dividendbewijzen en coupons betaald welke volgens de algemene regelen verjaard zouden zijn. Sedert 31 December 1950 is een beroep op deze wet niet meer mogelijk en achten wij ons bevrijd van de verplichting de verlopen dividendbewijzen en coupons te honoreren.

In verband hiermede zijn nog openstaande bedragen overgebracht naar de Winst- en Verliesrekening.

's-Gravenhage, Mei 1951

De Raad van Commissarissen:

J. B. Aug. KESSLER, Voorzitter
 W. H. VAN LEEUWEN
 J. KLOPPER
 E. J. IJZERMAN
 W. H. DE MONCHY
 C. J. COLLOT D'ESCURY
 F. Q. DEN HOLLANDER
 J. LIJYTEN
 A. S. OPPENHEIM
 M. P. L. STEENBERGHE

B. Th. W. VAN HASSELT

Directeur-Generaal

J. H. LOUDON
 H. BLOEMGARTEN
 F. A. C. GUÉPIN

Directeuren

MAATSCHAPPIJEN DER KONINKLIJKE/SHELL GROEP

ACTIVA EN PASSIVA

(De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de Toelichting)

	31 december 1957	31 december 1956*
	£	£
<i>Duurzame produktiemiddelen, rechten op olieproductie, enz. (3)</i>	2.428.549.472	2.193.430.665
verminderd met afschrijvingen	1.388.432.071	1.240.745.647
	1.040.117.401	952.685.018
<i>Deelnemingen (4)</i>	149.285.731	137.592.282
<i>Vorderingen op lange termijn en uitgaven ten behoeve van volgende jaren</i>	32.239.599	26.170.598
	1.221.642.731	1.116.447.898
<i>Vlottende middelen</i>		
Materiaalvoorraden (5)	125.004.598	104.439.526
Olievoorraden en andere goederen ten verkoop (5)	337.906.160	278.163.091
Vorderingen en vooruitbetalingen	292.190.942	278.065.951
Kortlopende staatsfondsen en overige beleggingen, tegen kostprijs	233.396.962	218.475.202
Kasmiddelen	115.421.614	101.634.494
Totaal van vlottende middelen	1.103.920.276	980.778.264
<i>Vlottende schulden</i>		
Crediteuren en te betalen kosten	269.364.200	261.064.617
Geraamde belastingen naar de winst (6)	145.449.091	128.921.900
Leningen op korte termijn	55.960.122	53.207.572
Dividenden betaalbaar aan de Koninklijke en Shell Transport	32.100.000	28.500.000
Totaal van vlottende schulden	502.873.413	471.694.089
Bedrag waarmede de vlottende middelen de vlottende schulden te boven gaan	601.046.863	509.084.175
Totaal der activa na aftrek van de vlottende schulden	1.822.689.594	1.625.532.073
<i>Af:</i>		
Voorziening voor pensioen- en soortgelijke verplichtingen, voor zover niet bij fondsen ondergebracht	42.413.283	39.115.007
Voorziening voor uitgestelde belastingverplichtingen	34.008.113	29.762.867
Leningen op lange termijn (7)	179.079.352	169.429.637
Aandeel van derden in kapitaal en niet uitgekeerd inkomen	150.034.106	138.490.853
Netto-actief	1.417.154.740	1.248.733.709
Toe te rekenen aan de deelnemingen van:		
Koninklijke (60%)	850.292.844	749.240.225
Shell Transport (40%)	566.861.896	499.493.484
	1.417.154.740	1.248.733.709

* Ter wille van de vergelijkbaarheid opnieuw gegroeped

MAATSCHAPPIJEN DER KONINKLIJKE/SHELL GROEP

RESULTATEN

(De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de Toelichting)

	1957	1956
	£	£
Opbrengst van verkopen en andere inkomsten (8)	2.634.581.019	2.321.473.523
Ontvangen dividenden	9.214.542	7.865.814
Totaal	2.643.795.561	2.329.339.337
Bedrijfs-, verkoop- en algemene kosten; olieaankopen, royalties enz.	1.497.087.892	1.313.726.435
Omzetbelastingen, accijnzen en dergelijke heffingen (8)	543.123.664	485.536.226
Afschrijvingen inclusief voorzieningen voor gekapitaliseerde opsporingskosten	217.342.287	197.595.103
Interest van leningen op lange termijn	6.987.632	5.903.092
	2.264.541.475	2.002.760.856
Geraamde belastingen naar de winst (6)	147.438.429	126.800.541
Aandeel van derden in het resultaat van Groepsmaatschappijen	19.094.626	20.249.885
	2.431.074.530	2.149.811.282
Nettoresultaat van het jaar	212.721.031	179.528.055

KAPITAAL EN

NIET UITGEKEERD INKOMEN BELEGD IN HET BEDRIJF

(De cijfers tussen haakjes verwijzen naar de Toelichting)

	1957	1956
	£	£
<i>Niet uitgekeerd inkomen belegd in het bedrijf</i>		
Totaal per 1 januari	1.029.218.977	888.774.001
Bijzondere toevoegingen	—	2.050.446
	1.029.218.977	890.824.447
Nettoresultaat van het jaar	212.721.031	179.528.055
	1.241.940.008	1.070.352.502
Dividenduitkering aan:		
Koninklijke (60%)	26.580.000	24.680.115
Shell Transport (40%)	17.720.000	16.453.410
	44.300.000	41.133.525
Totaal per 31 december	1.197.640.008	1.029.218.977
<i>Kapitaal</i> verschaft door de Koninklijke en Shell Transport	219.514.732	219.514.732
<i>Kapitaal en niet uitgekeerd inkomen belegd in het bedrijf, toe te rekenen aan de deelnemingen van de Koninklijke en Shell Transport (9)</i>	1.417.154.740	1.248.733.709

MAATSCHAPPIJEN DER KONINKLIJKE/SHELL GROEP

TOELICHTING OP DE FINANCIËLE OVERZICHTEN

1. De Maatschappijen der Koninklijke/Shell Groep en de grondslagen van de consolidatie

De N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij (de Koninklijke) en The "Shell" Transport and Trading Company, Limited (Shell Transport) zijn 'holding companies', die tezamen, direct of indirect, deelnemingen bezitten in de talrijke maatschappijen die de Koninklijke/Shell Groep vormen.

In de financiële overzichten van de Koninklijke/Shell Groep zijn de cijfers van de twee moedermaatschappijen niet begrepen.

De Koninklijke en Shell Transport zijn onder meer overeengekomen dat beider belangen in het netto-actief en beider aandeel in de van Groepsmaatschappijen ontvangen dividenden en interest zich zullen verhouden als 60 : 40, zulks ongeacht van deze verhouding afwijkende deelnemingen. Voorts is overeengekomen, dat alle op deze dividenden en interest drukkende belastingen die het karakter dragen van of verband houden met een belasting naar de winst, in dezelfde verhouding zullen worden gedragen, hetzij door rechtstreekse betaling door Groepsmaatschappijen hetzij door vergoeding door Groepsmaatschappijen aan de twee moedermaatschappijen.

De financiële overzichten zijn opgesteld in de vorm van een samenvoeging van de jaarrekeningen van alle maatschappijen waarin de Koninklijke en Shell Transport (direct of indirect) de meerderheid van het stemrecht bezitten, met uitzondering van enige oliemaatschappijen in Oost-Europa. Bij de consolidatie zijn de onderlinge deelnemingen, saldi, transacties en winsten tussen Groepsmaatschappijen, indien praktisch mogelijk, uitgeschakeld.

Groepsmaatschappijen zijn werkzaam in talrijke landen en ten einde tegemoet te komen of te voldoen aan plaatselijke omstandigheden en wettelijke voorschriften, bestaan er tussen de maatschappijen onderling zekere verschillen in de administratieve voorschriften. De financiële overzichten van de Groep zijn echter ten aanzien van alle belangrijke punten opgesteld volgens algemeen aanvaarde administratieve beginselen.

In vele dezer landen bestaan deviczenbepalingen en in enige gevallen is de overmaking van gelden uit deze landen onderhevig aan beperkingen.

2. Basis van omrekening van andere muntsoorten dan sterling

De activa en passiva van non-sterling maatschappijen zijn omgerekend tegen de wisselkoersen geldende aan het einde van het jaar, met uitzondering van duurzame produktiemiddelen, rechten op olieproduktie, enz. en deelnemingen, waarvan de omrekening in het algemeen heeft plaatsgevonden tegen de wisselkoersen geldende in de perioden van aanschaffing.

De resultatenrekeningen zijn in het algemeen omgerekend tegen het gemiddelde der wisselkoersen over het jaar, met uitzondering van afschrijvingen. Hiervoor zijn dezelfde wisselkoersen gebruikt als voor de activa waarop de afschrijving betrekking heeft.

3. Duurzame produktiemiddelen, rechten op olieproductie, enz.

Specificatie hiervan per 31 december 1957 is hieronder vermeld; zij zijn voor het merendeel gewaardeerd tegen de kostprijs, terwijl de activa die in andere muntsoorten dan sterling worden geadministreerd, zijn omgerekend als vermeld onder 2.

	31 december 1957			31 december 1956	
	Brutobedrag £	Afschrijvingen £ %	Nettobedrag £	Nettobedrag £	
Rechten op olieproductie; opsporingskosten	249.333.348	166.902.498 67	82.430.850	79.040.454	
Winning	828.244.175	591.416.838 71	236.827.337	208.074.301	
Olieraffinaderijen	674.938.771	333.820.182 49	341.118.589	301.731.857	
Chemische fabrieken	115.271.914	48.009.812 42	67.262.102	56.294.437	
Verkoop	359.938.886	167.496.225 47	192.442.661	178.663.831	
Zeeschepen	146.301.777	54.543.546 37	91.758.231	103.140.234	
Diversen	29.250.901	10.386.867 36	18.864.034	13.799.337	
Netto-agio ontstaan bij het verkrij- gen van maatschappijen	25.269.700	15.856.103 63	9.413.597	11.940.567	
	<u>2.428.549.472</u>	<u>1.388.432.071 57</u>	<u>1.040.117.401</u>	<u>952.685.018</u>	

4. Deelnemingen

De deelnemingen van Groepsmaatschappijen per 31 december 1957 zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of lager. De deelnemingen welke in andere muntsoorten dan sterling worden geadministreerd, zijn omgerekend als vermeld onder 2.

De deelnemingen bestaan voornamelijk uit deelnemingen in en voorschotten aan oliemaatschappijen waarin de Groep voor 50% of minder deelneemt. Dit belang bedraagt in totaal £ 171.052.088 en hierop zijn voorzieningen tot een bedrag van £ 37.020.684 in mindering gebracht. Deze voorzieningen zijn gelijk aan het Groepsaandeel in de door deze maatschappijen gemaakte opsporingskosten, voor zover deze nog niet waren afgeschreven. Voorts is onder deelnemingen begrepen het belang in enige oliemaatschappijen in Oost-Europa tot een totaalbedrag van £ 10.442.787, waarop voorzieningen tot een bedrag van £ 7.082.086 in mindering zijn gebracht.

Op basis van de laatst beschikbare financiële gegevens en na aftrek van de vorenbedoelde opsporingskosten, overtreft het Groepsbelang in de maatschappijen die in de post deelnemingen ad £ 149.285.731 zijn begrepen, genoemd bedrag naar schatting met in totaal ongeveer £ 29.000.000 per 31 december 1957.

5. Voorraden

De materiaalvoorraden zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of lager. De olievoorraden en andere goederen ten verkoop zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktprijs indien deze lager was. Deze kostprijs is in de meeste gevallen bepaald volgens de 'first-in first-out' methode, maar naar verhouding belangrijke bedragen zijn vastgesteld op basis van de gemiddelde kostprijs of door periodiek de afleveringen af te boeken tegen de waarde per eenheid waarvoor de voorraad te boek staat dan wel tegen de vervangingswaarde, indien deze hoger was. Uit de kostprijs van de olievoorraden per 31 december 1956 zijn bepaalde buitengewone vervoerskosten, gemaakt in 1956, geëlimineerd.

6. Geraamde belastingen naar de winst

De ten laste van de resultaten gebrachte belastingen omvatten een voorziening voor de geraamde belastingen naar de winst, alsmede die op uitdelingen met inbegrip van bedragen betrekking hebbende op dividenden zoals overeengekomen tussen de Koninklijke en Shell Transport en toegelicht onder 1.

De aldus getroffen voorzieningen zijn berekend op grond van de laatst bekende gegevens, maar vele van de verplichtingen moeten nog definitief door de fiscus worden vastgesteld.

7. Leningen op lange termijn

De voornaamste posten op 31 december 1957 welke onder dit hoofd zijn begrepen, zijn de volgende:

Maatschappij en aard der lening	Bedrag £
Shell Caribbean Petroleum Company: 4% obligaties, aflosbaar tegen 1968 (U.S. \$ 205.000.000), waarvoor 19.781.767 gewone aandelen Shell Oil Company in onderpand gegeven zijn	73.214.285
The Shell Petroleum Company Limited: 4¼ % leningen, aflosbaar 1958/1960 (U.S. \$ 103.500.000)	36.853.232
Shell Oil Company: 2½ % obligatielening, aflosbaar tegen 1971 (U.S. \$ 99.646.000)	35.587.857
3 % banklening, aflosbaar 1958/1960 (U.S. \$ 75.000.000)	26.785.714
Shell Pipe Line Corporation: 3,3 - 3,5 % bank- en andere leningen, aflosbaar 1958/1967 (U.S. \$ 18.250.000)	6.517.858
Butte Pipe Line Company: 3,375 % bankleningen, aflosbaar 1958/1965 (U.S. \$ 14.811.300)	5.289.750
Andere Groepsmaatschappijen: Obligatie- en andere leningen	10.393.590
Compañía Shell de Venezuela Limited: Ontvangen bedragen, te verrekenen met toekomstige olieleveringen	9.828.622
	<u>204.470.908</u>
Af: Bedrag aflosbaar binnen één jaar, opgenomen onder leningen op korte termijn	25.391.556
	<u>179.079.352</u>

8. Omzetbelastingen, accijnzen en dergelijke heffingen

Omzetbelastingen, accijnzen en dergelijke heffingen omvatten betalingen aan de overheid in vele landen onder een aantal verschillende regelingen terzake van de invoer, het inklaan, het verbruik of de verkoop van olie- en chemische produkten. In een aantal gevallen houden de betalingen geen verband met de uiteindelijke opbrengst van verkopen.

9. Niet uitgekeerd inkomen belegd in het bedrijf

Niet uitgekeerd inkomen belegd in het bedrijf is, in geval van verdere uitdelingen, onderworpen aan aanvullende belastingen en het bevat ongeveer £ 4.000.000 toegevoegd aan wettelijke en statutaire reserves, alsmede een bedrag van ongeveer £ 170.000.000 met betrekking tot onverdeelde winsten, die door individuele maatschappijen zijn gekapitaliseerd.

Zoals vermeld onder 1, zijn uitdelingen in sommige gevallen bovendien onderworpen aan deviezenbepalingen.

10. Verbintenissen en voorwaardelijke verplichtingen

Op 31 december 1957 waren er nog lopende opdrachten voor vernieuwing en uitbreiding, voorwaardelijke verplichtingen uit hoofde van garanties enz.

Groepsmaatschappijen hebben huur- en charterovereenkomsten enz. aangegaan met een looptijd van meer dan drie jaar na 31 december 1957. De uit deze overeenkomsten voortvloeiende lasten worden voor 1958 geschat op ten minste £ 50.000.000. Daarenboven waren per 31 december 1957 in aanbouw of in bestelling 108 zeeschepen met een totaal draagvermogen van 3.300.000 ton, die door Groepsmaatschappijen zullen worden gecharterd.

Naar het oordeel van de Directeuren van de top-werkmaatschappijen zijn uit verbintenissen en voorwaardelijke verplichtingen geen verliezen te verwachten die de financiële positie van de Groep belangrijk kunnen beïnvloeden. De omvang der verbintenissen kan als normaal worden beschouwd.

11. Aan staffunctionarissen verleende optierechten op aandelen

Enkele Groepsmaatschappijen in de Verenigde Staten en Canada hebben regelingen ingevoerd waarbij aan bepaalde staffunctionarissen optierechten op aandelen zijn toegekend. Deze optierechten worden verleend voor tijdvakken van niet meer dan tien jaar en tegen koersen van minimaal 95 % van de beurswaarde ten tijde van de verlening van de optierechten, met uitzondering van de regeling van een Canadese maatschappij, waarbij deze beperking slechts van toepassing is voor werknemers van dochtermaatschappijen dezer vennootschap in de Verenigde Staten.

Per 31 december 1957 waren optierechten verleend op 242.250 niet uitgegeven gewone aandelen Shell Oil Company, terwijl bovendien 60.250 van zulke aandelen voor toekomstige optierechten waren gereserveerd. Onder de regelingen met betrekking tot bepaalde Groepsmaatschappijen in Canada waren per 31 december 1957 optierechten verleend op 16.850 uitgegeven gewone aandelen Shell Oil Company en op 202.450 te New York geregistreerde aandelen Koninklijke; gedurende 1957 werd een optierecht ten aanzien van 11.300 aandelen Koninklijke uitgeoefend. De waarde van 15.350 aandelen Shell Oil Company en 200.950 aandelen Koninklijke, die ten behoeve van deze regelingen zijn gekocht en op 31 december 1957 bij hiertoe opgerichte trustmaatschappijen berustten, is onder deelnemingen begrepen.

12. Geografische spreiding van de activa en het nettoresultaat

Het geïntegreerde bedrijf van de Groep voor de vervaardiging van olie- en chemische produkten (waaronder mede begrepen de winning van ruwe olie in bepaalde delen van de wereld, het vervoer van deze ruwe olie naar andere gebieden ter verwerking en vervolgens het vervoer van eindprodukten naar de over de gehele wereld verspreide afzetgebieden), is zodanig dat slechts globaal kan worden aangegeven welk deel van het netto-actief en het nettoresultaat kan worden toegerekend aan de werkzaamheden in een bepaald deel van de wereld.

De globale geografische spreiding van het netto-actief per 31 december 1957 en van het nettoresultaat over 1957 is als volgt:

	Europa en overig deel van het oostelijk halfrond	Westelijk halfrond		Totaal
		Verenigde Staten	Overig deel	
		<i>(duizend pond sterling)</i>		
Duurzame produktiemiddelen, rechten op olieproductie, enz. (verminderd met af- schrijvingen), deelnemingen en vor- deringen op lange termijn	615.695	272.255	333.693	1.221.643
Vlottende middelen na aftrek van vlot- tende schulden	426.855	110.182	64.010	601.047
Leningen op lange termijn, niet direct opeisbare bedrijfsschulden en aandeel van derden	(109.056)	(181.667)	(114.812)	(405.535)
Netto-actief, toe te rekenen aan de deel- nemingen van de Koninklijke en Shell Transport	933.494	200.770	282.891	1.417.155
	%	%	%	%
Netto-actief, uitgedrukt in percentages .	66	14	20	100
Nettoresultaat, uitgedrukt in percentages	33	16	51	100

ACCOUNTANTSVERKLARING

*Aan de N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij
en The "Shell" Transport and Trading Company, Limited*

Wij hebben bijgaande financiële overzichten betreffende het jaar 1957 van de Maatschappijen der Koninklijke/Shell Groep gecontroleerd. Onze controle is verricht volgens algemeen aanvaarde controlebeginselen en omvatte derhalve een onderzoek van de administratie tot een zodanige omvang en zodanige andere controlemaatregelen als wij in de gegeven omstandigheden nodig oordeelden. De jaarstukken van bepaalde Groepsmaatschappijen of onderdelen van Groepsmaatschappijen zijn door andere accountants gecontroleerd en door ons aanvaard voor verwerking in de overzichten op grond van een algemene beoordeling door ons zowel van die jaarstukken als van de rapporten en controlemaatregelen van die accountants.

Naar onze mening geven bijgaande financiële overzichten, tezamen met de toelichting, een getrouw beeld van de financiële positie per 31 december 1957 van de Maatschappijen der Koninklijke/Shell Groep en van de resultaten van het op die datum geëindigde boekjaar, op basis van algemeen aanvaarde administratieve beginselen, die ten aanzien van alle belangrijke punten in vergelijking met het vorige jaar ongewijzigd zijn toegepast.

3 april 1958

KLYNVELD, KRAAYENHOF & CO., 's-Gravenhage
TURQUAND, YOUNGS & CO., Londen
PRICE WATERHOUSE & CO., New York